

SANASTOKESKUS TSK • TERMINOLOGICENTRALEN TSK

Uusia tuulia,
Ari Páll Kristinsson,
LOCUS-termitietokanta,
suuhun sopivia termejä,
sanakirjojen suunnittelu,
Lääketieteen termit,
verkkolasku...

4 | 2007

TERMINFO

THE FINNISH TERMINOLOGY CENTRE TSK

TERMINFO

28. vuosikerta • numero 4 | 2007

JULKAISIJA Sanastokeskus TSK ry
PÄÄTOIMITTAJA Lena Jolkkonen
TOIMITUSSIHTEERI Anu Ylisalmi
TOIMITTAJA Sirpa Suhonen (Summaries)
TOIMITUSNEUVOSTO Marja Hamilo, Jukka Ihanus, Lena Jolkkonen, Ari Muhonen, Pirkko Nuolijärvi, Matti Ojala, Ari Penttilä, Rune Skogberg, Seija Suonuuti, Anu Ylisalmi
PAINOPIIKKA Forssan Kirjapaino Oy, Forssa 2007
KUSTANTAJA Stellatum Oy
Upseerinkatu 1, 02600 Espoo
puh. (09) 5421 0100
faksi (09) 5421 0170
<http://www.stellatum.fi>

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Asiakaspalvelu/Terminfo
PL 115, 30101 Forssa
puh. (03) 4246 5340
faksi (03) 4246 5341
tilaajapalvelu@stellatum.fi
<http://www.stellatum.fi>

TILAUSHINNAT SUOMESSA

Terminfo ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Kestotilaus 37 € (laskutusväli 12 kk)
Määräaikaistilaus 41 € (kesto 12 kk)
Irtonumero 10,50 €

TILAUSEHTO

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle tilausjakso kerrallaan ilman eri uudistusta, kunnes tilaaja joko muuttaa sen määräaikaiseksi tai lopettaa tilauksen. Tilauksen hinta on tilausjakson alussa voimassa oleva hinta, joka on painettu lehteen. Tilauksen voi keskeyttää ennen tilausjakson loppua. Peruutus on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen uuden tilausjakson alkamista. Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan mennessä, laskutetaan tilaajan saamat lehdet. Tilausehdot löytyvät lehden jokaisesta numerosta. Osoitetietoja ei käytetä muussa kuin Stellatum Oy:n omassa toiminnassa.

ASIAKASREKISTERI

Rekisterikuvaus ja -seloste ovat nähtävissä Stellatum Oy:n tiloissa. Tilaajan tietoja käytetään asiakassuhteen ylläpitoon ja hoitoon. Yhteydenotot tulee tehdä kirjallisina ja allekirjoitettuina tai henkilökohtaisesti rekisterinpitäjän luona. Tilaaja voi kieltää tietojensa käytön markkinointitarkoituksiin ja markkinatutkimuksiin ilmoittamalla asiasta.

ISSN 0358-7517

SISÄLLYS

Uusia tuulia <i>Lena Jolkkonen</i>	3
Ari Páll Kristinsson – sanastotyön osaaja Islannista <i>Anu Ylisalmi</i>	4
LOCUS on paikka tullin ja logistiikan erikoisalan termeille <i>Jenni Kouri, Ilkka Kukkonen, Irina Lukkarinen & Hanna Rantanen</i>	6
Suuhun sopiva termi <i>Seija Suonuuti</i>	9
Erikoiskielen sanakirjojen suunnittelu kääntäjien tarpeisiin <i>Igor Kudashev</i>	10
Hur översätter man fackspråk? <i>Stefano Testi</i>	13
Eugen Wüster -palkinnon saivat María Teresa Cabré ja Alan K. Melby <i>Anu Ylisalmi</i>	16
Termiharava	18
Kirjallisuutta	21
Summaries	23

Lukijapalautetta voi lähettää Sanastokeskukseen (osoite alla) tai sähköpostitse osoitteeseen terminfo@tsk.fi

TERMINFO INTERNETISSÄ <http://www.tsk.fi/fi/ti>

SANASTOKESKUKSEN YHTEYSTIEDOT

osoite Albertinkatu 23 A 12
00120 Helsinki
puhelin (09) 2709 1060
faksi (09) 608 859
sähköposti tsk@tsk.fi
terminfo@tsk.fi
<http://www.tsk.fi>

TERMIPALVELU (MAKSULLINEN EI-JÄSENILLE)

puhelin (09) 608 876
sähköposti termipalvelu@tsk.fi

Uusia tuulia

Sanastokeskuksen uudistunut TEPA-termipankki julkaistiin yleiseen käyttöön syyskuun lopulla. Sekä sisällöltään että tekniikaltaan päivitetty termipankki palvelee nyt entistä tehokkaammin käyttäjiä. Merkittävimpiä uudistuksia ovat monikielinen käyttöliittymä, sanastojen sisäiset linkitykset sekä käsittekaavioiden julkaiseminen. Myös sisältöön tehdyt korjaukset ja uusien aineistojen julkaiseminen on parantanut termipankin käytettävyyttä ja laatua.

Saamamme palautteen mukaan käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä termipankin parannuksiin. Otamme mielellämme vastaan kommentteja tai parannusehdotuksia. TEPA-termipankki on maksuttomasti käytettävissä osoitteessa www.tsk.fi/tepa.

Kutsumme TEPA-yhteistyöhön mukaan tahoja, jotka haluavat julkaista sanastojaan maksuttomaan julkiseen käyttöön. Uudistettu TEPA sisältää noin 45 000 termitietuetta ja tavoitteena on, että sisältöä voitaisiin laajentaa tästä. Uusia aineistoja ovat muun muassa ruotsalaisen Terminologicentrum TNC:n aineistot sekä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ruotsin kielen osaston sanastot. Vain saattamalla termistöjä mahdollisimman laajan ihmisjoukon käyttöön voimme yhtenäistää termien käyttöä, jolloin myös viestintä sujuvoituu.

Nyt kun termipankin uudistamisprojekti on toteutunut, on aika suunnitella seuraavaa uudistamiskohdetta. Terminfo-lehti on maamme ainoa terminologian erikoislehti ja sillä on suhteellisen pieni, mutta uskollinen lukijakunta. Terminfo on ilmestynyt painettuna lehtenä vuodesta 1982, viimeksi ulkoasua muutettiin merkittävästi vuonna 2000. Samalla sisältöäkin kehitettiin, muun muassa henkilöhaastattelut, pääkirjoitukset ja kolumnit aloitettiin.

Tänä syksynä olemme keskustelleet kustantajan kanssa painetun lehden rinnalla julkaistavasta verkkojulkaisusta. Verkkojulkaisu täydentäisi painettua lehteä ja mahdollistaisi tiiviimpiä päivityksiä ja interaktiivisuutta lukijoiden kanssa. Tämä uudistuksen suunnittelu on kuitenkin vielä alkuvaiheessa ja mahdollisista tulevista muutoksista tiedotetaan lehden lukijoille ensi vuoden aikana.

Myös Sanastokeskuksen johtaja ja sitä myötä Terminfon päätoimittaja on vaihtumassa. Olen loppuvuodesta siirtymässä toisen työnantajan palvelukseen, ja haluan kiittää kaikkia Terminfon lukijoita yhteisistä vuosistamme. Toivotan Sanastokeskukselle menestystä ja Terminfon lukijoille antoisia hetkiä lehtemme parissa.

Lena Jolkkonen

Lena Jolkkonen
lena.jolkkonen@tsk.fi
päätoimittaja

Ari Páll Kristinsson – sanastotyön osaaja Islannista

Anu Ylisalmi

4

Ari Páll Kristinsson työskentelee Islannin opintojen Árni Magnússon -instituutissa tutkimusdosenttina ja kielenhuolto-osaston johtajana. Hän on vuosien ajan ollut Islannin edustaja Nordtermin johtoryhmässä ja on tällä hetkellä johtoryhmässä varajäsenenä.

Monipuolinen kieliasiantuntija

Ari Páll syntyi isoäitinsä tilalla Lounais-Islannissa, mutta perhe muutti isän työn perässä Reykjavikiin Ari Pállin ollessa 10-vuotias. Ylioppilaaksi pääsyn jälkeen Ari Páll pääsi Islannin yliopistoon lukemaan islannin kieltä ja kielitiedettä ja hän valmistui maisteriksi vuonna 1987.

Kielet ja kielenkäyttö ovat aina kiinnostaneet Ari Pállia. "Islannin ja englannin lisäksi pystyn tekemään itseni ymmärretyksi kolmella pohjoismaisella kielellä ja osittain myös saksaksi," hän kertoo. Ari Páll on opiskellut myös vähän suomea: "Opiskelin suomea ensin omin päin ja kesällä 2004 olin Vaasassa suomen kielen kursilla." Ari Pállin kiinnostukseen suomen kieltä kohtaan vaikuttaa se, että hän on jo kahdeksan vuoden ajan ollut Pohjoismaiden Suomen instituutin Nifinin hallituksessa Islannin edustajana ja käynyt tänä aikana hyvin usein Suomessa.

Ari Páll tekee työnsä ohella Islannin yliopistoon väitöskirjaa islannin radiokielestä. Osana jatko-opintojaan hän on opiskellut myös Norjassa ja Yhdysvalloissa. Tällä hetkellä Ari Páll on kolmen kuukauden ajan vierailevana tutkijana Yorkin yliopistossa Englannissa.

Yliopisto-opintojensa aikana Ari Páll myös opetti islannin kieltä ulkomaalaisille. Hän piti pääasiassa fonetiikan kursseja ja kirjoitti islannin kielen ääntämisen opikirjan. Valmistuttuaan maisteriksi Ari Páll muutti vaimonsa ja esikoisensa kanssa Pohjois-Islandiin, jossa he toimivat kolme vuotta lukion opettajina.

Vuonna 1990 Ari Páll sai työpaikan Islannin kielitoimistosta ja on ollut siellä siitä lähtien lukuun ottamatta vuosia 1993–96, jolloin hän työskenteli Islannin Radiossa kielellisenä neuvonantajana. Vuonna 1996 Ari Pállista tuli kielitoimiston johtaja, ensin *Baldur Jónssonin* sijaisena kolme vuotta ja sitten vuosina 2000–2006 virallisesti nimitettynä johtajana.

Työnsä ohessa Ari Páll on toiminut Islannin paikanimilautakunnan puheenjohtajana ja opettanut Islannin

Ari Páll Kristinsson on opiskellut myös vähän suomea.

yliopistossa islannin fonologiaa ja fonetiikkaa sekä kirjoitetun kielen kursseja.

Organisaatiomuutoksia

Viime vuonna syyskuun alussa Islannin kielitoimisto ja neljä muuta kielen kanssa tekemisissä ollutta organisaatiota yhdistettiin uudeksi isommaksi kokonaisuudeksi, jonka nimeksi tuli Islannin opintojen Árni Magnússon -instituutti. Kielitoimisto elää kuitenkin tavallaan edelleen instituutin kielenhuolto-osastona.

Ari Páll on Islannin opintojen Árni Magnússon -instituutin kielenhuolto-osaston johtaja, mutta hänen työnsä kuuluu myös tutkimusta. Kielenhuolto-osastolla on tällä hetkellä neljä työntekijää, kun koko instituutissa työskentelee 40–50 henkilöä. Instituutissa on omat osastonsa myös leksikografialla, nimistöntutkimuksella, etnografialla, muinaisislantilaisten tekstien ja kirjallisuuden tutkimuksella sekä yleisellä Islannin kulttuurilla. Instituutti saa rahoituksensa valtion määrärahoista ja se tekee läheistä yhteistyötä Islannin yliopiston kanssa. Osalla henkilökunnasta on tutkimuksellisia tehtäviä.

Kielenhuolto-osaston tehtävä on antaa yleisölle kielenkäytön ohjeita. Osasto julkaisee sekä internetissä että paperimuodossa esitteitä ja kirjoja islannin kielestä ja

kielenkäytöstä, esimerkiksi suurta oikeinkirjoitussanakirjaa. Tehtäviin kuuluu myös sanastotyö, eli kielenhuolto-osasto auttaa sanastojen laatimisessa eri erikoisaloille. Kielenhuolto-osaston sanastotyön asiantuntija *Ágústa Þorbergsdóttir* käyttää noin puolet työajastaan sanastotyöhön liittyviin tehtäviin.

Sanastotyö kuuluu jo Islannin kielitoimiston tehtäviin. "Olen ollut jo lähes 18 vuoden ajan tekemisissä sanastotyön kanssa", Ari Páll kertoo. "Jo vuonna 1991 toimitin yhdessä *Sigrún Helgadóttirin* ja *Sigurður Jónssonin* kanssa pienen käsikirjan Islannin sanastotoimikunnille."

Ari Páll sanoo aidosti pitävänsä kaikesta työssään. Erityisiä ilonaiheita ovat kuitenkin onnistuneet projektit ja julkaistut kirjat. Hän toivoisi voivansa käyttää vielä enemmän aikaa tutkimukseen, etenkin kielenhuollon, normituksen ja kielipolitiikan merkitys on noussut tutkimuskohteina. "Haasteenamme on huolehtia siitä, että asiakkaamme yhteiskunnassa edelleen pitävät neuvon kysymistä meiltä hyödyllisenä ja että neuvontamme on aina ajan tasalla", Ari Páll arvioi.

Islannin kieli on elinvoimainen

Islannin kieli on pohjoismaisiin kieliin kuuluva Islannin virallinen kieli, jolla on puhujia noin 300 000. Suomessa islantia pidetään usein kielenä, joka on säilynyt hyvin puhtaana lainasanoista. Ari Páll yllättää vastaavalla näkemyksellä suomen kielestä: "Islannissa puhutaan mielellään siitä, ettei suomessa ole ollenkaan lainasanoja!"

Ari Páll kertoo, ettei lainasanojen määrästä nykyislannissa ole tehty tutkimuksia, mutta hän uskoo niiden määrän olevan suurempi kuin useimmat uskovat. Sanat kuten *filma* (suom. *filmi*) ja *sigaretta* (suom. *savuke*) ovat yleisiä islannissa. Ari Páll toteaa, että lainasanojen määrä on islannin kielessä kuitenkin pienempi kuin muissa pohjoismaisissa kielissä. Syynä tähän on omakielisen sanamuodostuksen pitkät perinteet aina 1100-luvun kielestä lähtien ja tietoisien puristinen kielipolitiikka noin 1600-luvulta lähtien.

"Tässä yhteydessä on mainittava, että islannin perus-sanasto on pysynyt jokseenkin samana tuhannen vuoden ajan", Ari Páll kertoo, "siksi on usein helpompaa luoda omakielisiä sanoja kuin mukauttaa lainasanoja islannin kielijärjestelmään. Lainasanoille ei ole aina helppoa löytää hyvää islanninkielistä kirjoitusasua ja taivutusta." Omakielisten sanojen ja termien luomisessa hyödynnetään olemassa olevia sanavartaloita ja johtimia eli "kierätetään" kieliaineiksia. Omakielisiä sanoja ja termejä luovat kääntäjät, toimittajat ja eri alojen ammattilaiset.

Tieto uusista sanoista ja termeistä leviää median ja ammattikirjallisuuden sekä uusien standardien ja lakien kautta. Tärkeitä ovat myös internetissä julkaistavat sanastot, etenkin Islannin sanapankki.

Ari Páll näkee islannin kielen tulevaisuuden valoisana eikä islannin kieli hänen mukaansa ole mitenkään uhatuna. Esimerkiksi nuoret islantilaiset kirjailijat, tutkijat ja elokuvatuottajat haluavat käyttää islannin kieltä. Kielen käyttöalan kapeneminen ei myöskään ole ongelma Islannissa: "Jos islantilaiset joutuvat tekemisiin uuden alan kanssa, he haluavat luoda sille sopivan islanninkielisen termistön."

Sanastotyö Islannissa

Sanastotyötä ei ole Islannissa erityisesti organisoitu. Eri alojen asiantuntijat ja kääntäjät tekevät sanastotyötä tarpeen ja käytettävissä olevan ajan mukaan. Lisäksi pienten sanastotoimikuntien perustaminen on yleistä.

Árni Magnússon -instituutin kielenhuolto-osasto pyrkii auttamaan kannustamalla sanastotyöhön, keräämällä tietoa eri paikoissa tehtävästä sanastotyöstä ja levittämällä sitä eteenpäin sekä julkaisemalla alan kirjallisuutta. Esimerkiksi islanninkielinen käännös *Heidi Suonuutin* teoksesta *Guide to Terminology* julkaistiin vuonna 2004.

Erityisen tärkeä on Islannin sanapankki, joka avattiin internetissä vuonna 1997. Sanapankissa eri alojen asiantuntijat voivat julkaista sanastojaan ja sieltä voivat kaikki käydä etsimässä erikielisiä termejä usein määritelmien kera. Sanapankissa on julkaistu noin 50 sanastoa, joissa on yhteensä noin 170 000 termiä. Sanapankki sisältää pääasiassa erikoisalojen sanastoja, mutta sitä kutsutaan termipankin sijaan sanapankiksi, koska islannin kielessä ei perinteisesti ole nähty tärkeänä tehdä eroa *sanar* (isl. *orð*) ja *termin* (isl. *íðorð*) välillä. Sanapankin käyttö on kasvanut noin 20 prosentin vuosivauhtia. Vuonna 2005 sanapankkiin tehtiin lähes 170 000 hakua.

Kuorolaulua ja vaeltamista

Myös Ari Pállin vaimo *Sigrún Þorgeirsdóttir* työskentelee sanastotyön parissa. Sigrún toimittaa Islannin ulkoministeriön sanastoa. "Hän on todellakin parempi terminologian asiantuntija kuin minä," Ari Páll kehuu vaimoan. Ari Pállilla ja Sigrúnilla on neljä lasta.

Vapaa-ajallaan Ari Páll kuuntelee musiikkia ja laulaa pienessä kuorossa. Lisäksi hän käy mielellään vaeltamassa tuntureilla.

LOCUS on paikka tullin ja logistiikan erikoisalan termeille

Jenni Kouri, Ilkka Kukkonen, Irina Lukkarinen & Hanna Rantanen

6

LOCUS – Online Glossary of Logistics and Customs Terms – on logistiikan ja tullin alan sähköinen termitietokanta, jonka käyttö on ilmaista ja avointa kaikille. Termitietokantaa työstettiin vuoden 2006 alusta lähtien, ja se julkaistiin internetissä osoitteessa www.glossary.fi syyskuussa 2007.

Kolmikielinen tietokanta perustuu Joensuun yliopistossa vuosina 2002–2005 toteutettuun Tullitermihankkeeseen. Tietokannan kehitystyön tarkoituksena on ollut helpottaa Suomen ja Venäjän välisen kaupan parissa toimivien logistiikka-alan yritysten toimintaa sekä tulli- ja rajahenkilökunnan työtä. Tietokanta on suunniteltu ensisijaisesti logistiikan ja tullin alan termistön parissa työskentelevien kääntäjien käyttöön, mutta se on arvokas työväline myös tullin ja logistiikkayritysten työntekijöille, asiakkaille, huolitsijoille, tiedottajille ja toimittajille.

Tietokanta on sekä deskriptiivinen että informatiivinen. Sen tarkoituksena on auttaa kääntäjiä ja muita alalla työskenteleviä ammattilaisia kommunikoimaan keskenään, mutta myös välittää tietoa logistiikan ja tullin alasta. Tietokannassa on logistiikan ja tullin termit suomeksi, venäjäksi ja englanniksi. Lähtökieli on suomi. Termitietueet sisältävät käsittekaavioiden lisäksi kuvamateriaalia ja lisätietoa, joka auttaa käsitteiden hahmottamista ja tulkintaa.

Sanoista tekoihin

LOCUS-hankkeessa tehtiin tiivistä yhteistyötä kolmella eri tasolla. Ensimmäisellä tasolla tehty yhteistyö oli projektin kahden terminologin keskinäistä sekä terminologien ja tietokannan kehittäjän välistä yhteistyötä.

LOCUS-hankkeessa työt oli jaettu siten, että terminologit tekivät yhdessä alustavan työn eli termien kerää-

Kirjoittajista ja hankkeesta:

Jenni Kouri, Ilkka Kukkonen, Irina Lukkarinen ja Hanna Rantanen ovat LOCUS-projektin henkilöstöä. Hankkeen hallinnoinnista vastasi Joensuun yliopiston Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus. Sen pääyhteistyökumppanit hankkeessa olivat Tullihallitus, Venäjän Tulliakatemia Pietarin filiaali, Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ja Suomen Kuljetus ja logistiikka SKAL. Hanke on osa Euroopan Unionin rahoittamaa Kaakkois-Suomi–Venäjän- naapurisuusohjelmaa.

misen, kategorisoinnin ja karsinnan. Toinen terminoloogiasta vastasi käsitteanalyysistä suomen kielellä ja englannin kielen vastineista. Hän teki kuitenkin tiivistä yhteistyötä toisen terminologin kanssa, jonka päävastuulla oli venäjän kielen vastinetyö.

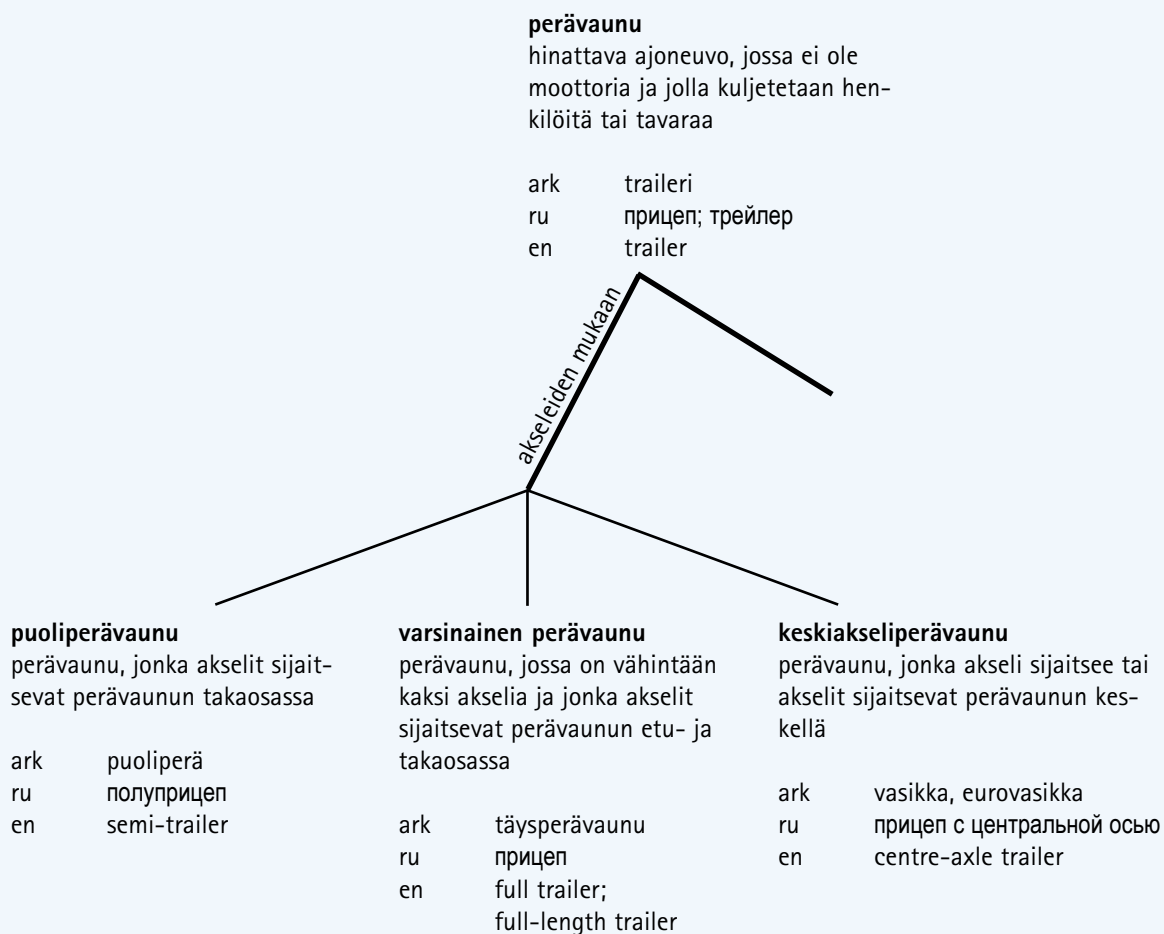
Venäjänkielisten vastineiden osalta tehtävä oli haasteellinen. Käännösvastineet olisivat olleet monessa tapauksessa liian pitkiä, eikä niitä voinut kelpuuttaa sellaiseen sanastoon. Usein suomenkielinen lähtötermi piti selvittää monen mutkan kautta ja lopulta kaivaa esiin kuva, jotta löydettiin oikea venäjänkielinen vastine. Englannin vastineiden etsintä oli huomattavasti helpompaa siitä syystä, että Euroopan unionissa ja Suomessa käytössä olevat käsitteet vastaavat melko hyvin toisiaan.

Myös terminologien ja tietokannan kehittäjän yhteistyö oli tärkeässä roolissa. Toisaalta tarvittiin sanastotyön asiantuntijoita pohtimaan, mikä oli sanastotyön kannalta tarpeellista, ja toisaalta tekniikan ammattilaista kertomaan, mitä käytössä olleilla resursseilla oli mahdollista tietokannassa toteuttaa. Usein asetettiin tietokannan käyttäjän asemaan ja mietittiin, mikä on käyttäjän kannalta olennaista ja mikä ei.

Toinen yhteistyön taso projektissa oli yhteistyö suomalaisten logistiikka-alan ammattilaisten kanssa. Vaikka terminologit tekivätkin alustavan käsitteanalyysin, joka useissa tapauksissa oli riittävä, vastaan tuli siitä huolimatta termejä, jotka vaativat useita sähköposteja, puhelinkeskusteluja ja matkoja pääkaupunkiseudulle. Näin oli mahdollista selvittää, millainen käsite termin takana oikeastaan oli. Ilman suomalaisten logistiikka-alan ammattilaisten apua olisi ollut mahdotonta löytää termien venäjän- ja englanninkielisiä vastineita.

Kolmas yhteistyön taso projektissa oli englannin ja venäjän kielen asiantuntijoiden kanssa tehty yhteistyö. Monille termeille terminologit olivat löytäneet vastineen, mutta lisäksi kielten syntyperäiset puhujat tarkastivat jokaisen termin ja vastineen. Englannin kielen osalta tehtävä hoitui melko helposti, sillä englannin kielen asiantuntija osasi myös suomea. Venäjän kielessä kaikki määritelmät oli ensin käännettävä venäjäksi, jotta vastine löytyi.

Hankkeen edetessä kävi hyvin selvästi ilmi, että kaikkia yhteistyötasoja tarvittiin. Hanke rakentui eri yhteistyön osista: pohjana oli terminologien ja käännösteknologian ammattilaisen yhteistyö, jonka päälle rakentui suomalaisten logistiikka-asiantuntijoiden kanssa tehty sisältöyhteistyö ja kolmas työn tässä vaiheessa viimeistelevä

Kaavio.

kerros oli kielten ammattilaisten kanssa tehty yhteistyö. Mikäli jokin näistä tasoista olisi puuttunut tai työ olisi tehty vain osittain, koko hanke olisi ollut vaarassa jäädä vaillinaiseksi tai sortua.

Hankkeen neljäntenä ja yhtenä tärkeimpänä yhteistyötasona voidaan pitää käyttäjiä, jotka viime kädessä antavat palautetta tietokannasta. Käyttäjät voivat lähettää palautetta sanaston WWW-sivuilta, ja tietokantaa kehitetään saadun palautteen perusteella.

Avoimen lähdekoodin hyödyntäminen sanastotyössä

Tietokannassa käytetty avoimen lähdekoodin sovellus pohjautuu alun perin *Dmitri N. Šilnikovin* Glossword-projektiin, joka on saatavilla vapaasti verkosta. Lähtökoh-

taisesti monikielinen Unicode-järjestelmä tukee ryhmätyöskentelyä ja hajauttaa sanastotyötä toimijoiden kesken. Terminologeille sekä laajemmille toimijaryhmille voidaan määritellä kullekin ominaiset käyttöoikeustasot termien hallintaan ja sanastojen ylläpitoon.

Sovelluksen käyttöliittymät on lokalisoitu suomeksi, englanniksi sekä venäjäksi, ja termitietokantaa voidaan käyttää ja ylläpitää helposti WWW-käyttöliittymästä. Termiä ja sanastoja voidaan helposti ryhmitellä sekä viedä ja tuoda XML-muodossa.

Termien yhteyteen voidaan liittää käsitteitä selventäviä kaavioita, kuvia sekä videokuvaa ja ääntä. Kevyt ja standardinmukainen (W3C) sisältörakenne mahdollistaa käytön myös mobiilikäyttöliittymistä. Järjestelmän sisältämät hakutoiminnot tukevat myös OpenSearch-formaattia, jonka kautta selainintegraatio sekä rajapinnat

muihin tietojärjestelmiin voidaan toteuttaa helposti.

Järjestelmän sisäisen palautejärjestelmän kautta on lisäksi mahdollista olla suoraan yhteydessä kehitystiimiin, ehdottaa lisäyksiä sanastoihin sekä raportoida sisällöistä tai järjestelmän toiminnasta. Avoimen lähdekoodin järjestelmä soveltuu hyvin myös muunlaisen sanastotyypisen sisällön julkaisualustaksi tai soveltaen muiden tietojärjestelmien osaksi.

8

Sanaston opetuskäyttö ja lisäarvo kääntäjille

Käsiteanalyysi ja terminologinen työ ovat kääntäjän työn peruspilareita. LOCUS-tietokanta soveltuu jo sellaisenaan hyvin opetuskäyttöön, ja sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi kääntäjien koulutuksessa.

Tietokantaan voidaan lisätä alisanastoja miltä tahansa erikoisalalta ja muita vieraita kieliä. Käsitekaavioiden avulla kääntäjä tai opiskelija voi paremmin hahmottaa logistiikan tai ulkomaankaupan alaa. Sanastoon tuo lisäarvoa myös teksti-indeksi, joka on kokoelma suomenkielisiä logistiikkaa ja tullia koskevia lakitekstejä, asiakirjoja ja muita tärkeitä käytössä olevia dokumentteja.

Venäjän- ja englanninkieliset teksti-indeksit laajentaisivat sanaston käyttömahdollisuuksia tulevaisuudessa. Tällaista materiaalipankkia voisivat hyödyntää myös kielitieteen tai käännöstieteen tutkijat.

LOCUS-tietokanta on rakenteensa ja sijaintinsa puolesta helposti päivitettävissä – sivuston ylläpitäjä voi lisätä uusia tai poistaa vanhentuneita termejä milloin vain. Toisaalta tietokannan ylläpitäminen ja päivittäminen on melkoinen haaste nykyisessä markkinatalouden maailmassa. On löydettävä yhteistyötahoja, jotka olisivat kiinnostuneita sijoittamaan sanastotyöhön. Olisi hyödyllistä tehdä enemmän kenttätöitä ja selvittää konkreettisesti kääntäjien ja eri erikoisaloilla työskentelevien ammattilaisten tarpeita sille, mitkä asiakirjat ja termit täytyy työstää ensisijaisesti.

LOCUS-projektin aikana tuli myös selvästi esille, että logistiikka on erikois- ja tieteenalana vielä kehitysvaiheessa, ja senpä takia termitkin ovat usein keskenään päällekkäisiä ja niille on vaikea löytää tarkkaa paikkaa käsitejärjestelmässä. Toisinaan alan asiantuntijatkaan eivät pysty tarkkaan sanomaan, mikä käsite termin takana on.

Anna lahjaksi suomalaista kulttuuria!

Hiidenkivi pyrkii kovaa ja korkealle. Kovaa tarkoittaa vankkaa asiasisältöä ja korkealle huolellista laatua. Tehtävänsä se hoitaa edelleen syventymällä rauhallisesti kiinnostaviin kysymyksiin. Lehti tekee tunnetuksi humanistista kulttuuria, perinnettä, historiaa, kirjallisuutta, suomen kieltä. Hiidenkiven brändi on laatu. Sitä julkaisevat Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen Kotiseutuliitto ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.

Ilahduta läheisiäsi ja ystäviäsi! Tilaa Hiidenkivi lahjaksi – vankkaa asiaa suomalaisesta kulttuurista kuusi kertaa vuodessa!

TILAUKSET

www.stellatum.fi ○ tilaajapalvelu@stellatum.fi
puh. (03) 4246 5340

Suuhun sopiva termi

Luin erästä minulle lähetettyä englanninkielistä sanastoa ja huokailin. Tuntui, että sanastossa oli kaikki puutteet, joita sanastossa voi vain kuvitella olevan. Pienen erityisalueen sanasto määritteli kaiken mahdollisen, jos nyt ei maailman synnystä, niin kuitenkin ihmisestä alkaen. Sanastossa oli esitetty lähes kaikki asiat kahteen kertaan, joskus kolmeenkin, ja oikeinkirjoitus oli horjuvaa. Usein kuulee sanottavan, että tärkeintä sanastossa on selvittää alan keskeistä termistöä, ja jos lisäksi tulee selitettyä muutakin tai kirjoitusasu ei ole ihan oikein, niin ei se ole niin tärkeää. Voi ei!

Jos kaikki sanastojen tekijät miettivätkin, kenelle he ovat sanastoa tekemässä ja mihin tarkoitukseen, olisi sanastojen käyttökin kenties helpompaa. Sanastoja käytetään myös aina oikeakielisyyden mittarina, oli sanaston tekijä niin ajatellut tai ei. Sanastoa, jonka kieltä ei ole tarkastettu, ei pitäisi julkaista. Miten sanastojen laatua sitten voisi parantaa?

Ensimmäiseksi tulee mieleeni ajatus, että kaikki uusien termien ehdottajat tulisi pakottaa muodostamaan järkevä ja luettavissa oleva lause, jossa heidän termiään on käytetty. Jo tämä vaatimus todennäköisesti karsisi kaikkien kummallisimmat termit. Ainakin jos oletamme, että termien tekijät ovat kykeneviä muodostamaan järkeviä lauseita. Tämän lisäksi pitäisi ehkä vaatia, että ainakin erikoisimpien termien yhteyteen liitettäisiin pakollinen lausumisohje. Näin ainakin niissä tapauksissa, joissa termi poikkeaa toisesta vain isojen ja pienten kirjainten vaihtelun osalta. Mitenkähän termin luoja ne puheessa erotaisi toisistaan?

Jos sanaston tekijä ei itse pysty käyttämään suosittelmaiaan termejä edes omassa määritelmässään, olisi syytä pysähtyä ja palata suosituksiin. Varsinkin yritykset luoda veikeitä lyhenteitä johtavat usein termisuosituksiin, joita kukaan ei ymmärrä. Lisäksi nämä veikeät lyhenteet ja niiden sisältämät vitsit jäävät usein laajemmalla yleisöllä ymmärtämättä. Jos lyhenne pienen sisäpiiriin käytössä viittaa erilaisiin eksoottisiin eläimiin, sarjakuviin tai kanssaihminen älykkyytasoon, ei vitsi välttämättä enää ole hauska uuden tekniikan jokapäiväisessä käytössä. Käyttäjät tarvitsevat ymmärrettäviä ja helppokäyttöisiä termejä – eivät yhä uusien lyhenteiden esiinmarssia.

Sanastotyön oppaat luettelevat joukon hyvän termin tunnusmerkkejä. Termin on muun muassa oltava lyhyt, oikeakielinen ja heijastaa käsittepiirteitä. Tähän listaan on pikimmiten liitettävä vaatimus, että termin on oltava ymmärrettävä kuluttajalle. Kuluttajalla viitataan tässä siihen,

Seija Suonuuti

Seija Suonuuti johtaa Nokia Oyj:n Language and Terminology Development -yksikköä ja on Sanastokeskus TSK:n hallituksen jäsen.

että liian usein muodostamme termin ja suosittelemme sitä alan asiantuntijoiden tai aiheesta kirjoittavien henkilöiden näkökulmasta. Teemme siis usein termien käyttöä helpoksi niille, jotka ne jo tuntevat – emme niille, joiden olisi termit opittava ja ymmärrettävä.

Miten termien laatua sitten voisi parantaa? Millainen olisi vaatimuslista hyvälle termille ja sen esittämiselle? Tässä on vain muutamia ideoita, eräänlainen alku laatuvaatimuksille.

1. Termin pitää olla sanana ymmärrettävä ja sitä tulee voida käyttää lauseessa. Termin tulee toimia ilman lyhennettä eikä se saa olla vain jono sattumanvaraisen näköisesti peräkkäin heitettyjä substantiiveja.
2. Termi tulee voida myös lausua.
3. Termi tulee muodostaa myös lukijan näkökulmasta. Vaikeat käsitteet ovat tarpeeksi vaikeita, vaikka niitä ei korostettaisikaan monimutkaisella termillä. Termin muodostuksen lähtökohtana voi olla myös käsitteen soveltaminen eikä vain se, miten joku asia teknisesti toteutetaan.
4. Termit on ehdottomasti esitettävä sanastoissa siinä muodossa, jossa ne esiintyisivät normaalissa tekstissä. Sanaston esityksen kannalta voi tuntua luonteelta kohdella tietueen termiä kuten otsikkoa ja aloittaa se isolla alkukirjaimella. Tämä ei kuitenkaan kerro sanaston käyttäjälle, miten termi todella kirjoitetaan ja pahimmillaan käyttäjä luulee isojen alkukirjainten olevan pakollisia. Lyhenneluetteloiden ei ole pakko osoittaa isoilla kirjaimilla, miten lyhenne on muodostettu. Jos lukija ei ole tarpeeksi älykäs sitä huomataksaan, hän ei todennäköisesti sitten muutenkaan pysty hyödyntämään sanaston tietoa.

Laatuvaatimuksia on luettavissa joukoittain ja toivoisinkin jossain vaiheessa näkeväni sanaston teon ohjeita täydentämässä hyvän sanaston laatukriteeristön, vaikkapa Sanastokeskuksen tekemänä.

Erikoiskielen sanakirjojen suunnittelu kääntäjien tarpeisiin

Igor Kudashev

10

Väitöskirjatutkimukseni kohteena ovat olleet kääntäjille tarkoitetut erikoiskielen sanakirjat ja niiden suunnittelu-prosessi. Sanakirjojen suunnittelu on tärkeää useasta syystä.

Ensiksikin jokainen sanakirja ja sanakirjahanke on ainutlaatuinen. Suunnittelulla pyritään vastaamaan paremmin sanakirjan kohderyhmän tarpeisiin ja kuvaamaan käsiteltävää leksikaalista aineistoa parhaalla mahdollisella tavalla.

Toiseksi sanakirja on useimmiten aika monimutkainen. Se sisältää paljon erilaisia tietoja tarkasti määrätysjärjestyksessä. Käyttäjät odottavat, että samanlaiset ilmiöt käsitellään sanakirjassa aina samalla tavalla. Järjestelmällisyys ja tarkkuus ovat sen vuoksi ensisijaisia tekijöitä sanakirjoja laadittaessa. Niitä on kuitenkin vaikea saavuttaa ilman suunnittelua ja ohjeita, varsinkin jos sanakirjahankkeeseen osallistuu monta henkilöä.

Kolmanneksi suunnittelu on tärkeää käytännön syistä. Kuuluu leksikografi *Ladislav Zgusta* kirjoitti aikoinaan *Manual of Lexicography* -käsikirjassaan, ettei hän tunne yhtään sanakirjaprojektia, joka olisi saatu päätökseen alkuperäisellä budjetilla ja aikataululla. Yksityiskohtainen suunnittelu on tärkeä keino saada sanakirjahankkeen aikataulu ja budjetti kuriin.

Väitöskirjallani on kolme päätavoitetta. Ensimmäinen niistä on tarkastella kääntäjille tarkoitetun erikoisalan sanakirjan suunnittelussa tarvittavaa käsitteistöä ja termistöä ja täydentää sitä. Toinen tavoite on löytää ja luokitella ne tekijät, jotka vaikuttavat tällaisen sanakirjan ominaisuuksiin ja laatisprosessiin. Kolmantena, käytännön tason tavoitteena on pystyä tutkimuksen pohjalta antamaan suosituksia sanakirjan suunnittelusta.

Tutkimuksen aineisto ja menetelmät

Tutkimus perustuu kaksi- ja monikielisten erikoiskielen sanakirjojen analyysiin, sanakirjojen arvostelujen analyysiin, usean sanakirjaprojektin aineistoon sekä kääntäjäkyselyihin.

Osallistumalla sanakirjahankkeisiin olen saanut toisaalta arvokasta aineistoa tutkimukselleni ja toisaalta mahdollisuuden kokeilla hypoteesejani käytännössä. Olen ollut mukana kolmessa sanakirjahankkeessa. Vuonna 2000 ilmestyi laatimani *Suomalais-venäläinen sosi-aalialan sanasto*. Vuodesta 2003 olen osallistunut

Suomalais-venäläiseen metsäsanakirjahankkeeseen ja vuodesta 2006 englantilais-suomalais-venäläisen *EU-Venäjä-hankeyhteistyön sanaston* laatimiseen. Kaksi viimeksi mainittua sanakirjaa ilmestyvät tämän vuoden lopussa.

Kääntäjien mielipiteitä erikoiskielen sanakirjoista tutkin muun muassa kyselykaavakkeella. Kyselyyn osallistui 67 kääntäjää, joista 45 oli suomalaisia ja 22 venäläisiä. Kysely antoi paljon arvokasta tietoa kääntäjien mieltymyksistä. Samalla ilmeni, että kahteen eri kulttuuripiiriin kuuluvien vastaajien välillä on eroja, mikä on tärkeää ottaa huomioon kaksikielisiä sanakirjoja laadittaessa.

Oleonnaisten käsitteiden määrittelyä

Väitöskirjassani on ensin analysoitu ja määritelty sanakirjan käsite. Tällä määritelmällä on kaksi päätehtävää. Sen avulla on ensiksikin rajattu tutkimusaineisto. Toiseksi sen avulla on laadittu lista niistä sanakirjan piirteistä, jotka sanakirjaa suunniteltaessa on otettava huomioon. Näihin kuuluvat sanakirjan kohderyhmä, käyttötarkoitus, suhde muihin teoksiin, tietoväline (eli onko sanakirja painettu vai sähköinen), tulkittavat merkit eli hakusanat, tiedot tulkittavista merkeistä, sanakirjan lisäosat, tietojen tiivistämiskeinot, sanakirjan rakenne ja hakua nopeuttavat keinot. Väitöskirjan sisältö on määräytynyt aika pitkälti tämän listan mukaan.

Väitöskirjan alussa käsittelen myös sanakirjan suunnittelussa tarvittavaa käsitteistöä ja termistöä, etenkin sellaista, joka kuvaa sanakirjan sisältöä ja rakennetta. Monien termien merkitystä oli täsmennettävä ja oli myös luotava muutamia uusia termejä. En esimerkiksi tyytynyt perinteisiin termeihin sanakirjan makrorakenne ja mikrorakenne. Sanakirjan suunnitteluun ne ovat liian epä-määräisiä ja karkeita.

Koska käsittelen väitöskirjassani erikoiskielen sanakirjoja, minun oli määriteltävä erikoiskielen käsite ja luokiteltava erikoiskielen yksiköitä.

Erikoiskielen määritelmiä on olemassa paljon. Itse pidän erikoiskielen suurimpana erona yleiskieleen nähden sitä, että erikoiskielessä viitataan käsitteisiin, joita suuri yleisö ei tunne tai ei täysin ymmärrä.

Erikoiskielen yksiköitä voi luokitella monella eri tavalla. Sanakirjan suunnittelun kannalta on tärkeää kiinnittää huomiota sellaisiin erikoiskielen yksiköiden omi-

naisuuksiin, jotka

- vaikuttavat yksiköiden ottamiseen sanakirjaan
- vaativat kuvausta sanakirjassa
- vaikeuttavat sanakirjan laatimista (esimerkiksi aiheuttavat teknisiä ongelmia).

Näiden kriteerien avulla valitsin käsiteltäviksi muiden muassa seuraavat luokat: termit, erisnimet, nimikkeet, terminoidit eli vielä vakiintumattomien käsitteiden nimitykset, rajoitetusti käytetyt yksiköt, kuten ammattislangi, vanhentunut termistö ja uudistermit, muut kuin substantiiviset erikoiskielen yksiköt, termielementit, kollokaatiot ja kliseet.

Sanakirjaan vaikuttavat tekijät

Sanakirjaan vaikuttavat tekijät jaoin varsinaisiin leksikografisiin tekijöihin, jotka perustuvat käyttäjien tarpeisiin, ja ulkoisiin tekijöihin, jotka heijastavat ulkomaailman asettamia rajoituksia. Jälkimmäisiin kuuluvat esimerkiksi tietovälineestä johtuvat rajoitukset, hallinnolliset tekijät, rahoittajan ja kustantajan vaatimukset, tieteelliset perinteet sekä sanakirjan laatijan omat vakaumukset. Sanakirja vastaa käyttäjien tarpeita parhaiten, jos suunnittelu alkaa varsinaisista leksikografisista tekijöistä. Käytännössä myös ulkoiset tekijät vaikuttavat kuitenkin sanakirjaan erittäin paljon. Sanakirjan laatiminen onkin pitkälti kompromissien etsimistä kilpailevien tekijöiden välillä.

Sanakirjan käyttäjien tarpeet

Erikoiskielen sanakirjaa suunniteltaessa on tärkeää ottaa huomioon, miten hyvä erikoisalan tuntemus käyttäjillä on ja miten hyvin he hallitsevat toisaalta yleiskieltä ja toisaalta kyseisen erikoisalan kieltä. Kolmas tärkeä tekijä on leksikografinen kompetenssi eli miten hyvin käyttäjät tuntevat sanakirjoja ja muita referenssilähteitä ja osaavat käyttää niitä.

Erikoiskielen kääntäjää määriteltäessä kävi ilmi, että on aika vaikea löytää muodollisia kriteerejä (kuten kääntäjänkoulutus, työkokemus, kokopäivätyö jne.), jotka tekevät kääntäjästä kääntäjän. Stereotyyppikääntäjiä, joilla on kääntäjänkoulutus ja jotka toimivat täyspäiväisesti kääntäjinä, löytyi kyselyyni vastanneista vain 18 %. Niinpä pidin kääntäjän tärkeimpänä ominaisuutena hänen sosiaalista rooliaan ja määrittelin erikoiskielen kääntäjän seuraavasti: "Henkilö, joka säännöllisesti kääntää muille erikoiskielen tekstejä".

Kohderyhmän tarpeita kartoitettaessa on arvioitava käyttäjien substanssikompetenssia ja lingvististä kompe-

Kirjoittajasta:

Igor Kudashev väitteli kääntäjille tarkoitettujen erikoiskielen sanakirjojen suunnittelusta Helsingin yliopistossa 5. lokakuuta 2007. Hän on viime vuosina työskennellyt tutkijana ja terminologina Helsingin yliopiston Kouvolan yksiköissä: Käännöstieteen laitoksessa ja Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmeniaassa. Väitöskirjatyön ohella hän on osallistunut kolmeen sanakirjahankkeeseen ja laatinut oman terminhallintaohjelman (ks. Terminfo 2/2004).

tenssia lähtö- ja tulokielestä; lingvististä kompetenssia on arvioitava myös erikseen yleis- ja erikoiskielestä. Kääntäjien substanssikompetenssi vaihtelee paljon erikoisalan mukaan. Erikoiskielen sanakirjan suurimman kohderyhmän muodostavat sellaiset kääntäjät, joilla on suhteellisen hyvä yleiskielen kompetenssi lähtö- ja tulokielessä mutta heikohko erikoisalan tuntemus ja erikoiskielen kompetenssi. Erikoiskielen sanakirjasta voi olla eniten hyötyä keskivaikeita tekstejä käännettäessä. Vaikeimmissa tapauksissa kääntäjä joutuu turvautumaan alan kirjallisuuteen ja asiantuntijoiden apuun.

Sanakirjojen käyttäjien leksikografisessa osaamisessa on usein parantamisen varaa. Muun muassa tästä syystä sanakirjat on aina varustettava ohjeilla, joissa selitetään leksikografiset käytännöt. Valitettavasti käyttäjät jättävät usein ohjeet lukematta. Periaatteessa sanakirjojen tehokasta käyttöä olisi opetettava jo koulussa ja yliopistossa, erityisesti kielten opiskelun yhteydessä.

Kääntäjille tarkoitettulle erikoisalan sanakirjalle asetetaan yleensä seuraavat vaatimukset:

- sen täytyy sisältää mahdollisimman paljon tietoja, jotka auttavat tekemään käännösratkaisuja
- haun on oltava mahdollisimman nopea
- leksikografinen kuvaus ei saa olla liian vaikea eikä monimutkainen
- sanakirjan tulee sisältää selkeät ja tyhjentävät käyttöohjeet
- sanakirjan on oltava helppokäyttöinen ja ergonominen
- sanakirjalla on oltava kohtuullisen pitkä käyttöikä
- sanakirjan hinta ei saa olla liian korkea
- sanakirjan on oltava kaunis, esteettinen.

En ole väitöskirjassani paneutunut sähköisten sanakirjojen laatimisen erikoisongelmiin, mutta luettelen siinä ne painettujen ja sähköisten sanakirjojen ominaisuudet, jotka saattavat vaikuttaa sanakirjan julkaisumuo-
toon. Sähköisillä sanakirjoilla on paljon etuja painettuihin sanakirjoihin verrattuna, eikä juuri kukaan epäile,

ettei tulevaisuus kuuluisi sähköisille sanakirjoille. Nämä vahvuudet eivät kuitenkaan synny itsestään, vaan lingvistien ja ohjelmoijien on tehtävä vielä paljon pohjatyötä tällä alalla. On syytä olettaa, että paperisanakirjatkaan eivät häviä kokonaan lähitulevaisuudessa.

Sanakirjan tietojen esittäminen ja rajaaminen

Kääntäjälle tarkoitettu erikoiskielen sanakirja ei voi sisältää kaikkia tietoja erikoisalasta. Kaksi- tai monikielisisä sanakirjoissa tärkein tieto ovat käännösvastineet ja sellaiset tiedot, jotka auttavat kääntäjää käännösvastineen valitsemisessa tai muodostamisessa sekä tekstin tuottamisessa tulokielellä. Muu tieto on etsittävä muista lähteistä, joihin sanakirjasta voi kyllä tehdä viittauksia. Jotta tiedot voisi jakaa rationaalisesti eri lähteiden välillä, olisi siirryttävä yksittäisistä sanakirjahankkeista kokonaisten sanakirjasarjojen suunnitteluun ja tuottamiseen.

Potentiaalisten sanakirjaan sisällytettävien tietojen lista on avoin, joten käsittelen väitöskirjassani vain yleisimpiä ja tärkeimpiä tietoluokkia.

Sama tietoluokka voi olla ilmaistu sanakirjassa monella eri tavalla. Esimerkiksi termin merkitys voi olla selitetty määritelmän, huomautuksen, käyttöesimerkin, kuvan tai käsitekaavion avulla. Toisaalta yksi "kenttä" voi sisältää erilaisia tietoja. Niinpä käyttöesimerkissä voi olla kieliopillisia, semanttisia ja pragmaattisia tietoja. Saman tiedon voi myös esittää eri tavoin, koska on olemassa useita transkriptiotapoja, käsitekaaviomalleja jne.

Sanakirjan suunnittelu kannattaa aloittaa siitä, mitkä tietoluokat kuuluvat sanakirjaan, ja sitten suunnitella niiden esittämistavat. Samalla on tärkeää suunnitella luokittelun tarkkuus (esimerkiksi jaetaanko vanhentunut termistö edelleen arkaismeihin ja historiallisiin termeihin) ja tietojen syvyys (esimerkiksi kerrotaanko termistä vain välitön etymologia vai koko etymologinen ketju). Luokittelun tarkkuus ja syvyys määräytyvät käyttäjien tarpeiden mukaan. Siitä, että sanakirjassa on liikaa tietoa, on käyttäjälle melkein yhtä paljon haittaa kuin siitä, että sanakirjasta puuttuu jotakin tarpeellista.

Tiedot on sanakirjassa tapana antaa tiiviissä muodossa. Oikein käytettynä tietojen tiivistäminen vähentää käyttäjän keskittymiskykyyn kohdistuvaa kuormitusta, säästää tilaa, nopeuttaa hakua ja alentaa sanakirjan hintaa.

Tärkeä osa hyvää sanakirjaa ovat hakua nopeuttavat keinot. Niitä on monenlaisia, sanakirjan sisällysluettelosta, ylä- ja alatunnisteista ja niin kutsutusta peuka-

loindeksistä aina fontteihin ja muotoiluun saakka. Hakua nopeuttavat keinot on suunniteltava niin, että ne palvelevat tarkoitustaan aiheuttamatta kirjavuutta ja kuormittamatta liikaa käyttäjää.

Normatiivisista terminologisista sanakirjoista poiketen kääntäjille tarkoitetuissa sanakirjoissa luonnollinen hakuyksiköiden järjestys on aakkosellinen, koska kääntäjät yleensä hakevat termejä niiden muodon perusteella. Aakkosellista sanakirjaa on kuitenkin hyvä täydentää systemaattisella hakemistolla tai esimerkiksi käsitekaavioilla, jotka esittävät aihealuetta kokonaisuutena ja helpottavat käsitteiden välisten suhteiden ymmärtämistä. Käsitekaaviot olisivat arvattavasti hyödyllisiä erityisesti tulkkaukseen valmistuville tulkeille.

Sanakirjahankkeiden suunnittelu

Viimeiseksi käsittelen lyhyesti sanakirjahankkeiden suunnittelua. Suunnittelun tarkoituksena on laatia malli sanakirjahankkeen toteutuksesta. Suunnittelun tulokset kannattaa esittää kirjallisessa muodossa.

Sanakirjahankkeen tärkein leksikografinen asiakirja on sanakirjan laatimissuunnitelma, jossa käsitellään yksityiskohtaisesti sanakirjan parametrit. Laatimissuunnitelman toimivuutta on syytä kokeilla koeaineistolla. Tällä tavalla pystytään selvittämään ja ottamaan huomioon todennäköiset ongelmat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Isoissa sanakirjahankkeissa on laatimissuunnitelman lisäksi syytä kirjoittaa sanakirjan laatijoille ohjeet, joissa laatimissuunnitelma selitetään konkreettisten esimerkin avulla.

Annan väitöskirjassani sanakirjojen suunnittelusta paljon yksityiskohtaisia suosituksia. Toivon, että väitöskirjani luo hyvän teoreettisen pohjan kääntäjille tarkoitettujen erikoiskielen sanakirjojen suunnittelulle ja näin auttaa laatimaan yhä parempia kaksi- ja monikielisiä terminologisia sanakirjoja.

Väitöskirjasta:

Kudashev I.S. *Proektirovanie perevodčeskikh slovarej special'noj leksiki*. Helsinki: Yliopistopaino, 2007. 443 s. ISBN 978-952-10-4036-8.

Väitöskirjan sähköinen versio on saatavilla osoitteessa

<http://ethesis.helsinki.fi> + haku nimellä Kudashev tai

suoraan osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-4037-5>. Väitöskirja on venäjänkielinen, mutta sen lopussa on laaja bibliografia ja kirjoittajan julkaisulista, joka sisältää myös useita englannin- ja suomenkielisiä artikkeleita.

Hur översätter man fackspråk?

Stefano Testi

Socialstyrelsen har ett regeringsuppdrag att normera respektive rekommendera användning av begrepp och termer som har betydelse för att skydda den enskilda människan, för verksamhetsuppföljning och planering samt för insamling av hälsodata, kvalitetsdata m.m. Målet för Socialstyrelsens terminologiarbete är ett gemensamt fackspråk för vård och omsorg. Ett gemensamt fackspråk är viktigt bland annat med tanke på patientsäkerheten och säkerheten för individen, och för jämförbara data när det gäller statistik.

Terminologiarbetet bedrivs med inriktning på nationell samordning inom vård och omsorg. Socialstyrelsen organiserar och driver terminologiarbetet baserat på etablerade metoder, terminologiläran, och en tydlig beslutsordning i samverkan med olika intressenter. Socialstyrelsen arbetar för att öka vårdgivares och vård- och omsorgspersonals medvetenhet om betydelsen av enhetliga begrepp och termer.

För närvarande finns 4,5 heltidstjänster för terminologiarbete på Socialstyrelsen, varav två personer har anställts hösten 2007.

Under 2006 gav Socialstyrelsen ut en handledning för arbete med begrepp och termer, publicerad på nätet. Denna handledning beskriver det interna terminologiarbetet på myndigheten, men har också som syfte att medverka till att intressenterna i det nationella terminologiarbetet inom vård och omsorg använder gemensamma metoder. Våren 2007 beslutades att handledningen skulle översättas till engelska för att även i internationella sammanhang kunna beskriva hur Socialstyrelsen arbetar med begrepp och termer.

Nästa avsnitt beskriver problem som kan uppstå när man ska översätta facktermer från ett språk till ett annat, i detta fall mellan svenska och engelska. Det ska framhållas att artikeln inte är avsedd att "peka ut" en enskild översättare utan att den visar på svårigheter man kan stöta på om man inte har fackområdet klart för sig.

Problem vid översättningen av handledningen

Proceduren gick till så att översättaren fick den svenska versionen av "Socialstyrelsens handledning för arbete

Om författaren:

Stefano Testi är terminolog vid Socialstyrelsen i Sverige.

med begrepp och termer", och utifrån den lämnade översättaren ett förslag till översättning. Någon underhandskontakt med översättaren förekom inte. Vi gjorde sedan själva erforderliga ändringar i förslaget till översättning. Nedan följer några exempel på de problem med översättningen av handledningen som vi fann.

Beskrivning av termer

I avsnittet Metoder i handledningen finns en beskrivning av hur termer kan se ut:

En term kan se ut på olika sätt:

- En enordsterm består av ett enkelt ord, t.ex. ambulans, patient, läkare, eller ett sammansatt ord, t.ex. ambulanssjukvård, hemsjukvårdsbesök, anhörigvårdare, biståndsbedömare.
- En flerordsterm består av flera ord, t.ex. medicinteknisk produkt, livsmedel för särskilda näringsändamål.
- En term kan vara en förkortning, t.ex. ADL, eller innehålla en förkortning, t.ex. ATC-kod.

Översättaren föreslog följande för den första punkten (min fetstil):

A term can have different forms

- A **one-word term** comprises a single word, e.g. ambulance, patient, doctor, or a **composite word**, e.g. **ambulance care, home care visit, family carer, aid assessor.**

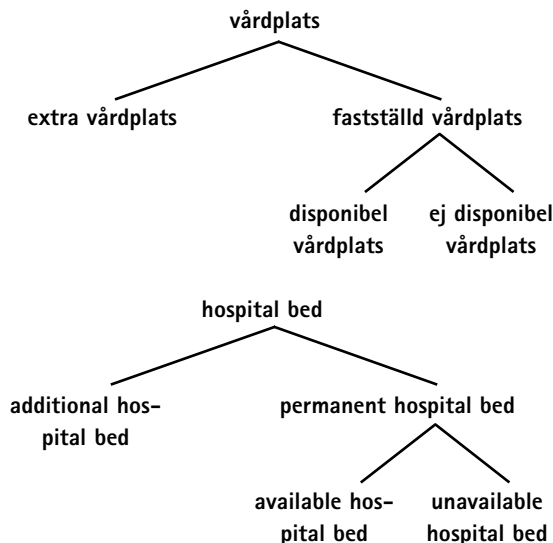
Översättaren har valt att översätta precis som det står på svenska, men *ambulance care*, *home care visit* etc. är inte exempel på sammansatta ord och är inte heller enordstermer. Här måste man hitta andra exempel, eftersom det viktiga här inte är de svenska facktermerna i sig, utan exempel på termer som utgörs av sammansatta ord. Vi valde följande lösning:

- A one-word term comprises a single word, e.g. ambulance, patient, doctor, or a composite word, e.g. healthcare, microorganism.

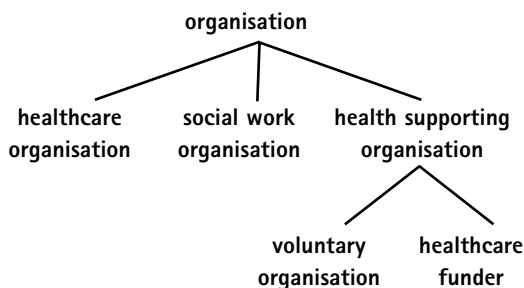
Exempel på begreppssystem

Exemplet på det generiska begreppssystemet nedan innehåller facktermer från området vård- och patient-administration.

14

Översättarens förslag i det engelska begreppssystemet är tänkbara, men fackfolk som jag talade med var osäkra på om det verkligen finns engelska motsvarigheter. De svenska begreppen används i statistiska sammanhang i Sverige och är anpassade efter svenska förhållanden. I detta fall tyckte vi att det var bättre att ta ett helt annat exempel, eftersom det i detta fall var viktigare att visa ett exempel på ett generiskt begreppssystem än vilka begrepp som ingår i det svenska exemplet.

Att hänvisa till en lag

Längre fram i avsnittet Metoder beskrivs hur man bör hänvisa till en lag i svenska sammanhang:

- 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453)
- 24–27 §§ kommunallagen (1991:900)
- 5 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453)
- 1 § 3 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Generellt gäller

- liten bokstav
- bestämd form
- siffran före paragraftecknet
- siffran och paragraftecknet före lagens namn
- dubbla paragraftecken om det är fråga om flera lagrum
- SFS-numret inskjutet efter "lagen" om inte lagens namn består av endast ett ord, då placeras numret sist. (SFS står för svensk författningssamling.)

Det är inte meningen att den översatta versionen ska spegla engelskt bruk utan avsikten är en översättning till engelska över hur Socialstyrelsen hänvisar till en lag. Översättaren, som inte hade denna information, valde följande lösning:

- Sub-section 1 of the Support and Service for Persons with Certain Functional Impairments Act (1993:387)
- Section 4, sub-section 1 of the Social Services Act (2001:453)
- Sub-sections 24–27 of the Local Government Act (1991:900)
- Section 5, sub-section 1 a of the Social Services Act (2001:453)
- Section 1, sub-section 3 of the Forensic Mental Care Act (1991:1129)

In general, the following applies:

- Lower case letter
- Definite form
- The figure before the paragraph sign
- The figure and paragraph sign before the name of the law
- Double paragraph signs if there are several law
- The SFS number is placed at the end.

Det blir lite märkligt att skriva "lower case letter" och sedan skriva med stor bokstav genomgående; att skriva "paragraph sign" och sedan skriva "sub-section"

etc. Men samtidigt är det inte så lätt för en översättare att avgöra vad som är huvudsyftet; är det att visa hur man på engelska skulle hänvisa till en lag, eller är det att på engelska förklara hur man på svenska hänvisar till en lag? Eftersom vi inte hade kontakt med översättaren efter inlämnat förslag så gjorde vi ändringarna själva.

Översättning av facktermer

I den löpande texten i handledningen förekommer termer från terminologins fackområde. Några exempel:

Svensk fackterm	Översättarens förslag	Engelsk fackterm
överordnat begrepp	superior concept	superordinate concept
generisk relation	generic relationship	generic relation
särskiljande kännetecken	distinguishing characteristic	delimiting characteristic
väsentligt kännetecken	material characteristic	essential characteristic
termpost	terminology entry	terminological entry

Översättarens förslag är förmodligen fullt begripbara, men det är inte dessa termer man finner i engelsk facklitteratur om terminologi, utan snarare de som står i högerkolumnen. Vi ändrade i texten till just dessa.

I handledningen förekommer även exempel med facktermer från området vård och omsorg.

Exempel:

Svensk fackterm	Översättarens förslag	Engelsk fackterm
elektronisk patientjournal	electronic case record	electronic health record
ambulanssjukvård	paramedic service	ambulance service
vårdskada	injury requiring care	healthcare injury
vårdtid	care period	length of stay
vårdtillfälle	care provision	???

När det gäller facktermer inom vård och omsorg visade det sig ibland svårt att hitta engelska motsvarigheter. Man brukar använda *electronic health record* för *elektronisk patientjournal*. Den svenska termen *ambulanssjukvård* syftar här på själva området, och då är *ambulance service* en bättre motsvarighet, medan *paramedic service* snarare avser vården i sig. I *injury requiring care* är "care" huvudordet, men termen är *vårdskada*, så här har det blivit något missförstånd. Den engelska motsvarigheten är *healthcare injury*. Definitionen av *vårdtid* lyder "tid under vilken ett vårdtillfälle äger rum" (*vårdtillfälle*: "vårdkontakt i slutet vård"). Förmodligen

är "length of stay" en hyfsad motsvarighet, medan *care period* (eller oftare *period of care*) inte riktigt motsvarar det svenska begreppet *vårdtid*. Någon exakt engelsk motsvarighet till *vårdtillfälle* finns nog inte, man talar mest om *discharges* (utskrivningar). *Care provision* betyder hur som helst något annat.

Sammanfattning

Det är inte alltid enkelt att översätta fackspråk, att hitta motsvarigheter på det språk som man ska översätta till. I Sverige finns sedan några år på Stockholms universitet en grundkurs i terminologi med inriktning på översättning. Terminologiskt tänkande och att lära sig att känna igen termer och att definiera begrepp är till nytta på många områden, inte minst inom översättning och då framför allt inom översättning av fackspråk.

Det som framkom vid översättningen av Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer var att det är viktigt att informera översättaren om syftet med översättningen. I detta fall handlar det om att beskriva Socialstyrelsens terminologiarbete. Det är alltså inte en beskrivning av svensk vård och omsorg. Exempelen i handledningen rättar sig efter svenska skrivregler, och översättningen bör beskriva detta och inte hur det skulle se ut om man följer engelska skrivregler. En hjälp för översättaren kan vara att bifoga en lista med facktermer och vilka i det här fallet engelska motsvarigheter man vill att översättaren använder. Det är också viktigt med dialog med översättaren under arbetets gång.

Referenser

Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer

<http://www.socialstyrelsen.se/Publicerat/2007/9558/2007-106-1.htm>

National Board of Health and Welfare guide to work on concepts and terms

<http://www.socialstyrelsen.se/Publicerat/2007/9560/2007-106-2.htm>

Eugen Wüster -palkinnon saivat María Teresa Cabré ja Alan K. Melby

Anu Ylisaari

16

Terminologian alalla hyvin arvostetut Eugen Wüster -palkinnot jaettiin elokuussa ISON terminologiatyöryhmän (ISO/TC 37) kokousten yhteydessä Provossa Yhdysvalloissa. Tänä vuonna palkinnon saivat espanjalainen *María Teresa Cabré* ja yhdysvaltalainen *Alan K. Melby*.

Eugen Wüster -palkinnot jakavat Eugen Wüster -arkisto, Kansainvälinen esperantomuseo ja Infoterm joka kolmas vuosi. Palkinto myönnetään terminologian alalla toimivalle asiantuntijalle, jonka työllä on ollut merkittävä vaikutus terminologiseen tutkimukseen, koulutukseen tai menetelmien kehittämiseen sekä kansainvälisen yhteistyön parantamiseen. Palkinto voidaan jakaa terminologian alan ohella myös dokumentointia, soveltavaa kielitiedettä tai kielenhuoltoa edistäneille henkilöille.

Palkinto on nimetty itävaltalaisen *Eugen Wüsterin* mukaan. Wüsteriä pidetään terminologian tieteellisen tutkimuksen isänä ja hänen 1930-luvulla kehittämänsä terminologian teoria tunnetaan nykyisin perinteisen terminologian teoriana.

María Teresa Cabré työskentelee professorina Barcelonassa sijaitsevan Pompeu Fabran yliopiston soveltavan kielitieteen laitoksella. Hänen tutkimusaiheitaan ovat muun muassa yleinen ja katalaaninkielinen leksikologia, leksikografia sekä teoreettinen ja soveltava terminologia, ja hän on tehnyt paljon työtä vakiinnuttaakseen ja kehittääkseen soveltavaa kielitiedettä.

María Teresa Cabré on toiminut myös monissa muissa tehtävissä katalaanin kielen parissa. Hän on muun

muassa johtanut Katalonian sanastokeskusta TERMCATia ja koordinoanut katalaanin kielen sanakirjan uusimisprojektiä. Cabré on julkaissut useita kirjoja muun muassa terminologian alalta.

Alan K. Melby työskentelee professorina Provossa Utahissa sijaitsevan Brigham Young -yliopiston kielitieteen ja englannin kielen laitoksella. Melby aloitti tutkimusuransa vankassa uskossa yhteen universaaliin kieliriippumattomien käsitteiden joukkoon, mutta hän on vuosien varrella hylännyt tämän näkemyksen. Hän on huomannut, että käsitteet muuttuvat ajan myötä ja käsitteet kehittyvät erilaisissa kulttuurisissa ja sosiaalisissa olosuhteissa. Melbyn tavoitteena on helpottaa erikoisalojen viestintää sosiaalisten ja kulttuuristen rajojen yli.

Alan K. Melby on ollut aktiivinen myös ISON terminologiatyöryhmässä ja osittain hänen vaikutuksestaan työryhmä on laajentanut aihepiiriään terminologiasta myös muihin kieli- ja sisältöresursseihin. Melbyn mielestä terminologiselle ja leksikografiselle tiedolle on ensiarvoisen tärkeää, että on standardeja, jotka mahdollistavat tiedon vaihdon ja yhteentoimivuuden.

Eugen Wüster -palkinto on saatu aikaisemmin myös Suomeen. Vuonna 1998 Eugen Wüster -palkinnon sai Vaasan yliopiston ruotsin kielen professori *Christer Laurén*. Lisäksi viime vuonna Sanastokeskuksen entinen pitkäaikainen johtaja *Heidi Suonuuti* sai Eugen Wüster -erityispalkinnon.

SANASTOTYÖN OPAS avuksesi sanastotyössä

Sanastokeskus TSK ry on julkaissut suomeksi Heidi Suonuutin *Sanastotyön oppaan*. Teoksen voi tilata suoraan Sanastokeskuksesta.

Sanastokeskuksesta voi tilata myös teoksen englanninkielisen alkuperäisversion *Guide to Terminology* sekä ruotsinkielisen käännöksen *Terminologiguiden*.

Sanastokeskus TSK, puh. (09) 2709 1060, faksi (09) 608 859, s-posti tsk@tsk.fi

Toivotamme jäsenillemme, yhteistyökumppaneillemme ja kaikille Terminfon lukijoille oikein tunnelmallista joulua ja menestyksestä uutta vuotta 2008!

Vi önskar våra medlemmar, samarbetspartner och alla Terminfos läsare en riktigt stämningsfull jul och ett framgångsrikt nytt år 2008!

We wish our members, partners and all Terminfo readers merry Christmas and a successful new year 2008!

Wir wünschen unseren Mitgliedern, Kooperationspartnern und allen Lesern von Terminfo frohe Weihnachten und ein erfolgreiches neues Jahr 2008!

Поздравляем с Рождеством и Новым Годом наших членов, партнёров и читателей Terminfo! Желаем вам успеха в новом 2008 году!

Termiharava-palstalla käsitellään ajankohtaisia tai ongelmallisiksi osoittautuneita termejä. Lukijat voivat lähettää lehden toimitukselle ehdotuksia sopivista aiheista.

Tämänkertaiseen Termiharavaan on kerätty ajankohtaisia pankkitermejä. Sähköisiin laskuihin ja yhtenäiseen euromaksualueeseen liittyvät termit ja käsitekaaviot on julkaistu Pankki- ja rahoitussanastossa osoitteessa www.tsk.fi/bank/index_fi.html.

→ sähköinen lasku

Sähköisellä laskulla (ruots. *elektronisk faktura*) tarkoitetaan mitä tahansa laskua, jonka laskuttaja toimittaa asiakkaalle sähköisessä muodossa. Sähköinen lasku voi olla esimerkiksi pankin välittämä lasku, jonka laskunsaaja saa verkkopankkiinsa. Myös sähköpostin liitetiedostona lähetettävä lasku on sähköinen lasku.

→ verkkolasku ja e-lasku

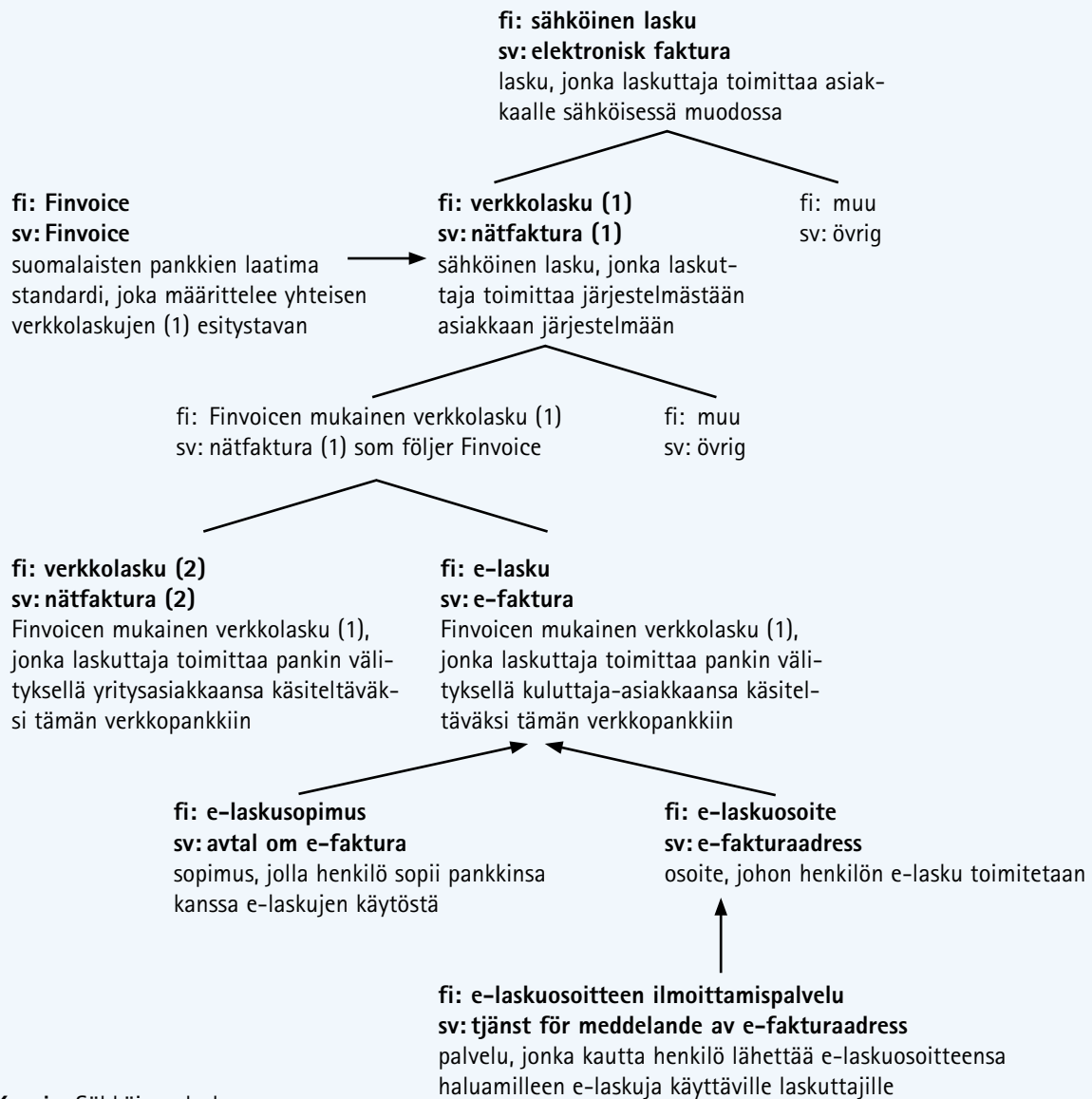
Verkkolasku-termiä käytetään suomen kielessä kahdessa merkityksessä: se viittaa ensinnäkin kaikkiin sähköisiin laskuihin, jonka laskuttaja toimittaa järjestelmästänsä asiakkaan järjestelmään (ruots. *nätfaktura*). Suomalaiset pankit ovat kehittäneet yhteistyössä *Finvoice*-nimisen standardin, joka määrittelee pankkien yhteisen verkkolaskujen esitystavan. Pankit ovat sopineet, että *Finvoice*-standardin mukaisessa laskujenvälityksessä *e-lasku*-termiä (ruots. *e-faktura*) käytetään verkkolaskusta, jonka laskuttaja toimittaa pankin välityksellä kuluttaja-asiakkaansa käsiteltäväksi tämän verkkopankkiin. *Finvoicen* mukaista verkkolaskua, jonka laskuttaja toimittaa pankin välityksellä yritysasiakkaansa käsiteltäväksi tämän verkkopankkiin, kutsutaan sen sijaan vain *verkkolaskuksi* (ruots. *nätfaktura*).

→ e-laskusopimus

Voidakseen vastaanottaa e-laskuja, yksityishenkilön on tehtävä pankkinsa kanssa *e-laskusopimus* (myös: *e-laskupalvelusopimus*, ruots. *avtal om e-faktura*), jolla henkilö sopii pankkinsa kanssa e-laskujen käytöstä. Asiakas ilmoittaa haluamilleen e-laskuja toimittaville laskuttajille *e-laskuosoitteen ilmoittamispalvelun* (ruots. *tjänst för meddelande av e-fakturaadress*) kautta e-laskuosoitteensa (ruots. *e-fakturaadress*), johon hänen e-laskunsa toimitetaan. E-laskuosoite sisältää sekä henkilön yksilöivän osoitteen eli hänen tilinumeronsa (IBANin) että hänen pankkinsa tunnuksen (BIC-koodin). E-laskupalvelusopimuksen tekevä asiakas ilmoittaa laskuttajalle e-laskuosoitteen lisäksi laskutusaiheen. Laskutusaihe voi olla esimerkiksi tilattavan lehden nimi. Laskuttaja tarvitsee laskutettavan tunnistamiseen myös monia maksajan yksilöintitietoja, joita ovat e-laskujen yhteydessä esimerkiksi asiakasnumero, matkapuhelinnumero ja laskussa oleva viitenumero.

→ yhtenäinen euromaksualue

Yhtenäinen euromaksualue (ruots. *det gemensamma eurobetalningsområdet*) tarkoittaa aluetta, jolla pankkien eri maiden välillä välittämät euromääräiset maksut käsitellään kotimaanmaksuina. Yhtenäiseen euromaksualueeseen kuuluvat EU-maat sekä EU:n ulkopuolelle jäävät ETA-maat ja Sveitsi. Yhtenäistä euromaksualueutta kutsutaan suomeksi myös *SEPAksi*, joka on lyhenne englanninkielisestä termistä *single euro payments area*. Koska yhtenäinen euromaksualue -termi saattaa avautua huonosti

Kaavio. Sähköinen lasku

muille kuin alan asiantuntijoille, aluetta voidaan kutsua yleiskielessä myös *yhteiseksi eurooppalaiseksi maksualueeksi* tai *yhteismaksualueeksi*.

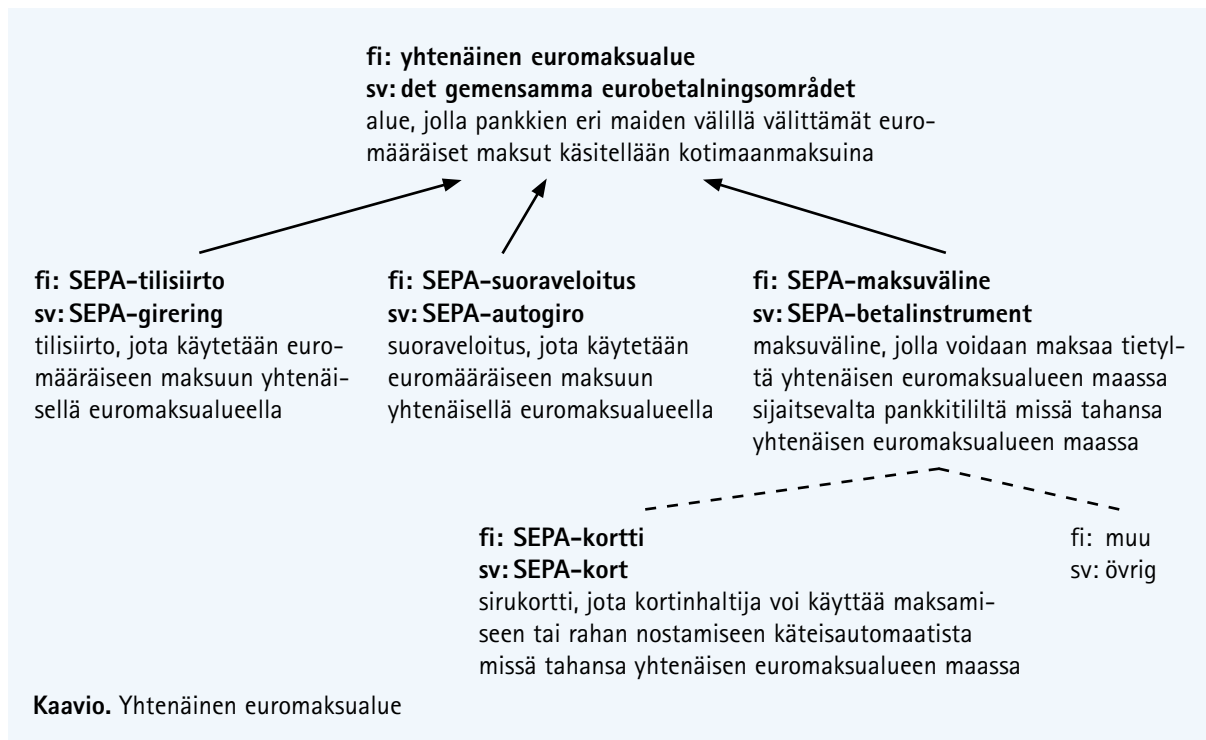
→ *SEPA-tilisiirto*

Yhtenäinen euromaksualue muuttaa nykyisiä maksujenvälityksen käytäntöjä ja välineitä. Euromääräiseen maksuun yhtenäisellä euromaksualueella käytetään jatkossa *SEPA-tilisiirtoa*.

Tilisiirto on suomalaisen maksujenvälityksen perusta. Ruotsissa vastaavanlaiset maksutavat toteutetaan teknisesti eri tavalla, mikä vaikuttaa myös termivalintoihin.

Ruotsissa esimerkiksi *girering*-termi yhdistetään ruotsalaisiin Bankgiro- ja Plusgiro-järjestelmiin, mikä saattaa hankaloittaa *girering*-sanan ymmärtämistä Ruotsissa.

Pankki- ja rahoitussanastossa haluttiin kuitenkin suositella yleisenä ruotsinkielisenä terminä *SEPA-girering*-termiä, jota Euroopan keskuspankki käyttää.

– SEPA-suoraveloitus

Ruotsinkielisen termisuosituksen valinta oli haastavaa myös *SEPA-suoraveloitukselle*, eli suoraveloitukselle, jota käytetään euromääräiseen maksuun yhtenäisellä euromaksualueella. Ruotsinruotsissa on vakiintunut suoraveloitusta tarkoittava *autogiro*-termi, kun taas Suomessa käytetään yleisesti *direktdebitering*-termiä.

Väärinkäsitysten välttämiseksi ja yleisen ruotsinkielisen termistön yhtenäistämiseksi päätettiin yhtenäisestä euromaksualueesta puhuttaessa suosittaa käytettäväksi *SEPA-autogiro*-termiä.

– SEPA-maksuväline

SEPA-maksuvälineellä voidaan maksaa tietyltä yhtenäisen euromaksualueen maassa sijaitsevalta pankkitililtä missä tahansa yhtenäisen euromaksualueen maassa. Esimerkiksi SEPA-kortti on SEPA-maksuväline.

Pankki- ja rahoitussanastossa suositetaan SEPA-maksuvälineestä käytettäväksi *SEPA-betalinstrument*-termiä mieluummin kuin *SEPA-betalningsinstrument*-termiä, koska *betalinstrument* on sanana *betalningsinstrument*-tiä helpokäyttöisempi ja koska *betal*- yhdyssanan määriteosana on yleistymässä ruotsin kielessä.

– SEPA-kortti

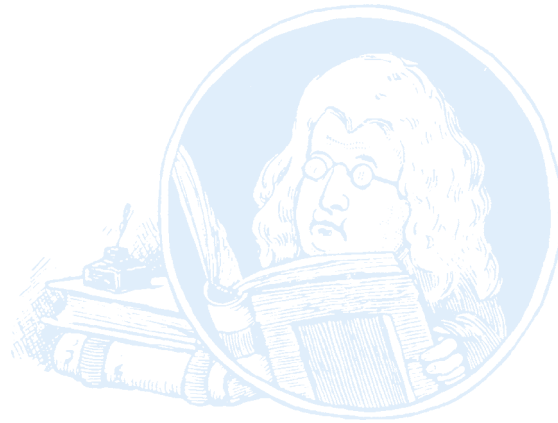
Yhtenäisen euromaksualueen korttimaksujärjestelmää kehitetään parhaillaan. Korttimaksujärjestelmän tarkentuessa myös erityyppisiin maksuihin tarkoitettujen korttien nimet vakiintuvat. Toistaiseksi käytössä on termi *SEPA-kortti* (ruots. *SEPA-kort*), jolla tarkoitetaan sirukorttia, jota kortinhaltija voi käyttää maksamiseen tai rahan nostamiseen käteisautomaatista missä tahansa yhtenäisen euromaksualueen maassa.

– IBAN ja BIC-koodi

Yhtenäistä euromaksualueutta varten tarvitaan pankkien ja tilien tunnisteita, joiden rakenne on sama koko yhtenäisellä euromaksualueella.

IBAN on kansainvälinen tilinumero, joka alkaa kaksikirjaimisella maatunnuksella ja jonka pituus vaihtelee maittain. *IBAN* on lyhenne englanninkielisestä termistä *International Bank Account Number*.

BIC-koodi (myös *BIC* tai *SWIFT-osoite*, ruots. *BIC-kod*, *BIC*, *SWIFT-adress*) on puolestaan pankin osoite, jonka avulla pankki tunnustetaan maksujärjestelmissä. *BIC*-koodin pituus on joko 8 tai 11 merkkiä, joista kuusi ensimmäistä merkkiä on aina kirjaimia ja loput kirjaimia tai numeroita.

- *Autotekniikan ammattisanasto*

Autotekniikan ammattisanasto on monikielinen sanakirja, joka on julkaistu alun perin Saksassa nimellä *Fachwörterbuch Kraftfahrzeugtechnik*. Nyt Suomessa julkaistussa sanakirjassa alkuperäisteoksen espanja on korvattu suomella, joten sanakirjan kielet ovat suomi, englanti, saksa ja ranska.

Autotekniikan ammattisanasto sisältää yli 7000 autoteknisen alan hakusanaa. Sanat on aakkostettu kunkin kielen mukaan erikseen. Sanoille annetaan myös joitakin kielioppitietoja kuten sanan suku, sanaluokka tai luku. Autotekniikan ammattisanasto perustuu muun muassa Boschin julkaisemiin ajoneuvotekniikan oppimateriaalivihkoihin ja *Autoteknilliseen taskukirjaan*.

Sanasto on hyödyllinen työssään vieraita kieliä tarvitseville ajoneuvoalalla työskenteleville, ajoneuvotekniikan kääntäjille, tekniikan ja kielten opettajille, alan opiskelijoille sekä vieraskielisistä ajoneuvoalan julkaisuista kiinnostuneille.

Autotekniikan ammattisanastoa myydään kirjakaupoissa noin 105 euron hintaan. Sen voi myös tilata sähköpostitse Suomen Autoteknillisestä Liitosta osoitteesta helga.karkkainen@sat.fi, jolloin hinta on 78 euroa ja lähetyskulut.

Ahti Vääntinen (toim.)
Autotekniikan sanasto
 Helsinki, Autoalan Koulutuskeskus 2006. 722 s.
 ISBN 951-9155-21-X

- *Lääketieteen termit*

Duodecimin suursanakirjasta *Lääketieteen termit* on ilmestynyt viides painos. Edellinen painos oli ilmestynyt vuonna 2002 ja siihen nähden sanakirjaan on tehty tarkennuksia ja lisäyksiä.

Hakusanoina sanakirjassa ovat ensisijaisesti suomenkieliset termit ja suomalaistetussa asussa olevat vierasperäiset ilmaukset. Hakusanoille annetaan lyhyet määritelmät tai selitykset. Lisäksi kerrotaan termin latinan-, englannin- ja ruotsinkieliset vastineet sekä joissakin tapauksissa myös etymologiset tiedot.

Sanasto-osan lisäksi sanakirjassa on apusanastot englanti-suomi, ruotsi-suomi ja uutuutena myös latina-suomi. Apusanaston avulla vain vieraskielisen termin tunteva voi löytää oikean sanasto-osan hakusanan. Mukana on myös lyhyt katsaus latinan kielioppiin.

Sanakirjan edellisestä painoksesta oli sanakirjan päätoimittajan kirjoittama artikkeli Terminfossa 2/2003.

Lääketieteen termit on tarkoitettu lääketieteen ja terveydenhuollossa toimiville käsikirjaksi, mutta se soveltuu myös muille lääketieteestä ja lääketieteen kielestä kiinnostuneille.

Lääketieteen termit -sanakirjaa myydään kirjakaupoissa noin 125 euron hintaan.

Lääketieteen termit – Duodecimin selittävä suursanakirja
 Duodecim, Helsinki 2007. 1041 s.
 ISBN 978-951-656-194-6

- *Suuri lakikielen sanakirja*

Ambrosius Wollsténin toimittama *Suuri lakikielen sanakirja suomi–ruotsi–suomi* pyrkii kuvaamaan laajasti Suomen lainsäädännön eri oikeudenaloilla esiintyvää sanastoa ja käsitteistöä. Sanakirjan aikaisempi versio on ilmestynyt vuonna 2003 toisen kustantajan kustantamana. Nyt ilmestyneessä teoksessa lainsäädäntöön liittyvää termistöä on seurattu tämän vuoden alkuun asti.

Sanakirja perustuu pääasiassa Suomen lainsäädännössä käytettyyn kieleen. Mukana on kuitenkin myös Ruotsin oikeusjärjestelmän sanastoa sellaisissa tapauksissa, joissa sana eroaa Suomessa käytettävästä, mutta sille löytyy vastaavuus Suomen oikeusjärjestelmästä.

Sanasto-osien lisäksi sanakirjassa on omana osionaan lakimiesnimikkeitä ja ruotsin epäsäännöllisten verbien luettelo.

Suuri lakikielen sanakirja soveltuu työvälineeksi juridiikan, hallinnon ja liike-elämän kielen kanssa työskenteleville sekä opiskelukäyttöön.

Sanakirja maksaa kirjakaupoissa noin 100 euroa.

Ambrosius Wollstén (toim.)
Suuri lakikielen sanakirja suomi–ruotsi–suomi
Yrityskirjat, Helsinki 2007. 712 s.
ISBN 978-952-9660-75-9

- *Utrikes namnbok*

Ruotsin ulkoasiainministeriö on julkaissut 7. tarkistetun painoksen teoksesta *Utrikes namnbok*.

Teos sisältää Ruotsin viranomaisten ja organisaatioiden sekä Euroopan unionin elimien ja maailman valtioiden nimiä ruotsiksi, suomeksi, englanniksi, saksaksi, ranskaksi, espanjaksi ja venäjäksi. Lisäksi teoksessa on valtiollisia virkanimikkeitä ja EU-nimikkeitä.

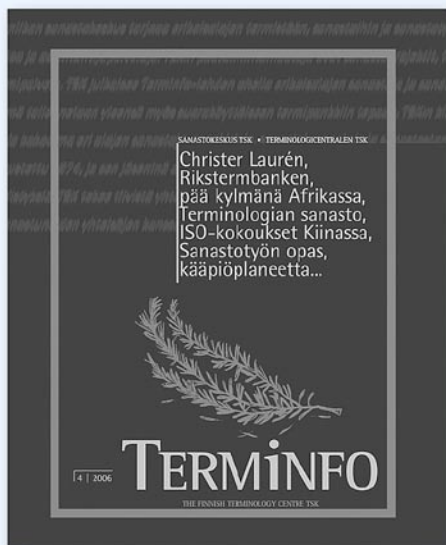
Utrikes namnbok -teoksen on toimittanut Ruotsin ulkoministeriön, Kielineuvoston ja Ruotsin hallituksen kanslian kieliasiantuntijoista muodostettu työryhmä.

Teos on tarkoitettu kääntäjien lisäksi kaikille Ruotsin viranomaisten ja julkisten organisaatioiden kanssa työskenteleville. Valtioiden nimien ja kansallisuuksien käännöksistä on iloa myös muille.

Utrikes namnbok on saatavilla internetissä PDF-muodossa osoitteessa <http://www.regeringen.se/sb/d/5357/a/41146>. Sen voi myös tilata paperimuodossa Fritzesin asiakaspalvelusta (order.fritzes@nj.se).

Utrikes namnbok
Utrikesdepartementet, Stockholm 2007. 123 s.
ISBN 978-91-38-32379-3

Teetkö työtä ammattikielen parissa?

Terminfo-lehden neljä numeroa vuodessa kestopilauksena 37 € (laskutusväli 12 kuukautta), määräaikaisilauksena 41 € (kesto 12 kuukautta).

Terminfo julkaisee artikkeleita, joissa käsitellään erikoiskieliä ja niissä käytettävää termistöä. Terminfon avulla saat tietoa tekniikan ja muiden erikoisalojen sanastohankkeista, opinnäytetöistä ja tutkimusprojekteista.

Minisanastojen lisäksi Terminfossa annetaan suosituksia ajankohtaisten tai muuten ongelmallisten termien käytöstä.

Terminfon julkaisija on Sanastokeskus TSK. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Tilaa Terminfo-lehti

- soita numeroon (09) 5421 0100
- lähetä sähköpostia osoitteeseen tilaajapalvelu@stellatum.fi
- käy Internet-sivuillamme www.stellatum.fi
->Tilaajapalvelu -> Tilaukset -> Valitse tuote riippuvallikosta

Winds of change

Page 3

The Finnish Terminology Centre TSK's renewed TEPA term bank was published in September. Both the content and technology of TEPA have been updated. The most important renewals are the multilingual user interface, links between term records, and concept diagrams. The corrected content and new material have also improved the usability and quality of the term bank.

This autumn we have had preparatory discussions with the Terminfo's publisher about a web publication. The web publication would supplement the printed newsletter and facilitate more frequent updates and interactivity with readers.

The TSK's director and hence the editor-in-chief of Terminfo is also changing. *Lena Jolkkonen* is changing jobs, and wishes to thank all Terminfo readers for the past years.

Ari Páll Kristinsson – terminology expert from Iceland

Page 4

Ari Páll Kristinsson works in the Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies as a research docent and the director of the language planning department. He is also writing a thesis on the Icelandic language used in radio.

Ari Páll studied Icelandic and linguistics in the University of Iceland. He has always been interested in languages and language use. In addition to Icelandic and English, he can speak three Nordic languages and German. He has also studied a little Finnish.

Since 1990 Ari Páll has worked in the Icelandic Language Institute except for 1993–96 when he worked as a language consultant in the Radio Iceland. In 1996 he became the director of the Language Institute.

In September last year the Icelandic Language Institute and four other language organizations were merged into one bigger unit, the Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies. In a way, the Language Institute still continues to exist as the language planning department of the Árni Magnússon Institute. There are also departments for lexicography, place name studies, ethnography, study of Old Icelandic texts and literature, and common Icelandic culture.

Sirpa Suhonen

The task of the language planning department is to give instructions on language use to the public. The department publishes books on the Icelandic language and language use both on the Internet and in paper format. The tasks also include terminology work, i.e. the department helps to compile glossaries for various special fields. Terminology work was already one of the tasks of the Icelandic Language Institute. Ari Páll says that he has been dealing with terminology work for almost 18 years.

Icelandic is one of the Nordic languages and the official language of Iceland spoken by about 300 000 people. The amount of loan words in Icelandic is smaller than in other Nordic languages. The reasons for this are the long tradition of native language word formation since the 12th century language and a consciously puristic language policy since the 17th century. Ari Páll says that the basic vocabulary of Icelandic has remained almost the same for thousand years. Therefore it is often easier to create native language words than to adapt loan words into the Icelandic language system. Ari Páll sees the future of Icelandic bright and does not think that it is threatened in any way. For example, young Icelandic writers, researchers and film producers want to use Icelandic.

The language planning department aims to facilitate terminology work by gathering information on terminology work done in different places, by disseminating it and by publishing literature on the subject. Especially important is the Icelandic Word Bank on the Internet. Experts of different subject fields can publish their terminologies there, and everyone can search terms in different languages and their definitions. The Word Bank contains about 50 terminologies including altogether about 170 000 terms.

LOCUS – logistics and customs terms

Page 6

24

LOCUS – Online Glossary of Logistics and Customs Terms – is a public and free-of-charge term database. It was published on the Internet (www.glossary.fi) in September. The purpose is to help those who work in the logistics, customs and border between Finland and Russia. The database is aimed primarily for translators working in these fields, but it is a valuable tool for the workers, clients, forwarders and information officers of the Customs and logistics firms, too.

The database is both descriptive and informative. Its aim is to help communication, but also to transmit information on logistics and customs. The database contains terms in Finnish, Russian and English. The target language is Finnish. Term records contain concept diagrams, pictures and additional information that help to understand the concepts.

There was cooperation in three levels in the LOCUS project. The first level was the cooperation between terminologists and between terminologists and the database developer. The terminologists did the preliminary work, i.e. gathering, categorization and delimiting of terms and preparatory concept analysis. The terminologists told the database developer what is necessary in terminology work, and the IT experts told what was possible to do with the available resources. Often it was also thought what is essential for the user.

The second level of cooperation was between the terminologists and Finnish logistics professionals who were needed to clarify the concepts behind the terms. The third level was the cooperation with the English and Russian language experts. The terminologists had found equivalents for many Finnish terms but native speakers checked each term and equivalent.

The fourth and one of the most important levels will be the users giving feedback on the database.

An open source application is used in the database. The database can be used and updated easily from a web interface. Terms and glossaries can be easily grouped and exported and imported in an XML format. The database has an internal feedback system which makes it possible to suggest new terms and to report on the content or functioning of the system.

LOCUS can also be used for teaching. Concept diagrams help translators or students to understand better logistics or foreign trade. The glossary gets added value

through a text index which is a collection of Finnish statutes and documents on logistics and customs.

Speech-friendly terms

Page 9

If all the glossary compilers thought for whom and for what purpose they are making their glossaries, the use of them would perhaps also be easier. Glossaries will always be used to check the grammar. A glossary should not be published if the language in it has not been checked.

How the quality of glossaries could be improved? One idea is that all those who suggest new terms should be made to form a sensible and readable sentence where their term is used. This requirement alone would probably eliminate the oddest terms.

If the glossary makers cannot use the terms they recommend in their own definitions, they should look at their recommendations again. Especially attempts to create funny abbreviations end up in term recommendations that no-one understands. Users need understandable and easy-to-use terms – not more and more new abbreviations.

The terminology guides list criteria for a good term. A new requirement, that a term is understandable to the consumer, should be added to the criteria. Here the consumer refers to the fact that much too often we form a term and recommend it from the viewpoint of subject field experts or those who write about the subject. So, we make the use of terms easier to those who already know them – not to those who should learn and understand the terms.

In glossaries terms should absolutely be written in that form in which they normally appear in a text. For the layout of a glossary it could seem natural to treat terms like headings and start them with capital letters. However, this does not tell the user how the term is really written and in the worst case the user thinks that capitals are compulsory.

Designing LSP dictionaries for translators

Page 10

LSP dictionaries for translators and their design process have been the subject of *Igor Kudashev's* doctoral dissertation. The design of dictionaries is important for

several reasons. Firstly, each dictionary and dictionary project is unique. Designing aims to meet the needs of the target group of a dictionary and to describe the lexical material in the best possible way. Secondly, a dictionary is usually quite complex. It contains a lot of information in an exact order. A systematic and accurate approach is therefore vital when compiling dictionaries, especially if several persons participate in a dictionary project. Thirdly, detailed design is an important way to keep down the timetable and budget.

The dissertation has three main goals. The first is to revise and enrich the stock of concepts and terms required in the process of designing an LSP dictionary for translators. The second is to detect and classify the factors which affect the characteristics of this kind of a dictionary and the process of its compilation. The third goal is to provide recommendations on dictionary design.

The study is based on an analysis of LSP dictionaries, dictionary reviews, material from several dictionary projects, and questionnaires for translators.

The factors affecting a dictionary have been divided into actual lexicographic factors based on the needs of the users and those reflecting the restrictions of the real world (e.g. restrictions of the data carrier, demands of the financier and publisher, and scientific traditions). A dictionary will meet the users' needs best if the design starts from the lexicographic factors, but in reality, the external factors also affect the dictionary very much. The compilation of a dictionary is finding compromises between the conflicting factors.

When designing an LSP dictionary, much depends on the level of knowledge of the users about the domain in question as well as their general linguistic competence, LSP competence, and lexicographic competence (how well the users know dictionaries and other reference material and can use them). The biggest target group of an LSP dictionary is formed by such translators who have quite good standard language competence in the source and target languages but weakish knowledge of the special field and competence of the LSP.

An LSP dictionary for translators cannot contain all information on some special field. In bilingual and multilingual dictionaries the most important pieces of information are translation equivalents and such information that helps the translator to choose the equivalent or create it, and to produce text in the target language.

The design of a dictionary should be started by deciding which data categories are included and then by planning how to present them. At the same time, it is

important to design the precision of categories (e.g. should obsolete terms be divided further into archaisms and historic terms) and depth of information (e.g. just immediate etymology or the whole chain of etymology). This depends on the needs of the users. It is almost as harmful for the user if a dictionary has too much information than if some necessary information is missing.

It is customary to present information concisely in a dictionary. When used correctly, the condensing of information reduces the burden on the user's concentration, saves space, fastens search and lowers the price of a dictionary.

The most important lexicographic document of a dictionary project is the compilation plan that handles in detail the dictionary parameters. In large projects, guidelines for the compilers should be written and the compilation plan should be explained with concrete examples.

How to translate special languages?

Page 13

The National Board of Health and Welfare in Sweden does terminology work the purpose of which is a common special language in the field. A common special language is important e.g. for patient safety and comparable statistics.

In 2006 the National Board published a guide how to work on concepts and terms. The guide describes the authorities' internal terminology work, but its aim is also to influence those interested in national terminology work in health and welfare to use common methods. It was decided to translate the guide into English so that the terminology work of the National Board could be described in international connections, too. However, some problems occurred with the translation, which is possible if the translator is not familiar with the field in question.

The translations of special field terms in the guide were problematic both in the special fields of terminology as well as health and welfare. The translator's suggestions were fully understandable, but not the terms that are used in the English professional literature, e.g. words like "material characteristic" were used instead of "essential characteristic", or "electronic case record" instead of "electronic health record".

The translator chose to translate some instructions precisely like they were in Swedish, which also caused

problems. For example, in a section describing what kind of forms terms can have, there were examples of one-word terms. In Swedish one example was "ambulans-sjukvård" which was translated into "ambulance care" which is not a one-word term any more.

It became clear in the translation of the National Board's guide that it is important to inform the translator about the purpose of a translation; in this case to describe the Board's terminology work, not the Swedish health and welfare system. One way to help the translator is to enclose a list of special field terms and their equivalents. And it is also important to keep in contact with the translator during the work.

Eugen Wüster Prizes

Page 16

This year the Eugen Wüster Prizes were given to *María Teresa Cabré* and *Alan K. Melby*. The prizes are granted every third year to experts of terminology who have made outstanding contributions to the research, education, development of methods or improvement of international cooperation in the field of terminology. Besides terminology, the prize may be granted for documentation, applied linguistics or language planning.

Cabré works as a professor at the Institute for Applied Linguistics at Pompeu Fabra University in Barcelona. Her research interests include general and Catalan lexicology, lexicography, and theoretical and applied terminology. She has also worked in many other tasks related to Catalan. She has been e.g. the director of the Catalan Center for Terminology, TERMCAT, and coordinated the revision project of a Catalan language dictionary. She has published several books e.g. on terminology.

Melby works as a professor at the Department of Linguistics and English Language at Brigham Young University in Utah. His aim has been to facilitate domain communication across social and cultural boundaries. He has also been active in the ISO terminology committee.

Literature

Page 21

Technical Dictionary for Automotive Engineering

Autotekniikan ammattisanasto includes terms in four languages: Finnish, English, German and French. It contains more than 7000 entry words in the field of automotive engineering.

Medical terms

The 5th edition of Duodecim's *Lääketieteen termit* has been published. Entry words are mainly Finnish words or foreign expressions adapted into Finnish. Short definitions or explanations are given to the words. Equivalents in Latin, English and Swedish are also given. Indexes are given from all these three languages into Finnish.

Finnish-Swedish-Finnish law dictionary

Suuri lakikielen sanakirja by *Ambrosius Wollstén* aims to describe widely the terms and concepts of Finland's legislation. It also includes terms of Sweden's legislation in such cases where the term differs from the one used in Finland, but which has a correspondence in the Finnish legal system.

Foreign names of organizations

The 7th edition of *Utrikes namnbok* has been published by the Swedish Ministry for Foreign Affairs. It contains the names of Swedish authorities and organizations, EU bodies and countries in Swedish, English, German, French, Spanish, Finnish and Russian. In addition, it contains governmental official titles and EU titles. It is available on the Internet (<http://www.regeringen.se/content/1/c6/04/11/46/2c9521b2.pdf>).

Detailed publisher and order information can be found in the Finnish article, pages 21–22.

Sanastokeskus on sanastotyön asiantuntija

Sanastokeskus TSK ry tarjoaa sanastotyöhön ja erikoisalojen termien käyttöön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Taustaltaan Sanastokeskus on vuonna 1974 perustettu yhdistys, jonka ensisijaisena tarkoituksena on saada aikaan laadukkaita sanastoja sekä kehittää sanastotyön metodiikkaa ja pitää yllä siihen perustuvaa osaamista. Toiminta perustuu terminologian teorian ja sitä soveltavien käytännön menetelmien vankkaan hallintaan ja kehittämiseen.

Sanastokeskus TSK:n toimintamuotoja ovat:

- termiaineistojen tuottaminen ja julkaiseminen
- termistönhuolto ja terminologinen neuvonta
- sanakirjoihin erikoistunut kirjasto
- sanastotyöhön liittyvä tietopalvelu
- sanastotyön menetelmien kehittäminen ja koulutus
- terminologia-alan kansainvälinen yhteistyö.

Sanastokeskus tekee riippumattomana asiantuntijaelimellä yhteistyötä paitsi jäsentensä myös muiden terminologiasta ja sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa – esimerkiksi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen, pohjoismaisten sanastokeskusten, kansainvälisten standardisoimisjärjestöjen sekä Euroopan unionin toimielinten kanssa.

Keitä Sanastokeskus palvelee?

Sanastokeskuksen asiakkaita ovat suomalainen elinkeinoelämä, julkishallinto, koulutus- ja tutkimussektori, Euroopan unionin toimielimet sekä terminologista tietoa tarvitsevat yksityishenkilöt. Palvelut on tarkoitettu kaikille oman alansa asiantuntijoille toimenkuvaan katsomatta, sillä missäpä työssä ei ammattikielen ja -termistön hyvällä hallinnalla olisi merkitystä. Eriytyisen paljon Sanastokeskuksen palveluja käyttävät kääntäjät, toimittajat ja muut kielenkäytön ammattilaiset.

Sanastokeskus kehittää ja tarjoaa palvelujaan asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä erillisten toimeksiantojen muodossa että omaehtoisesti. Sanastokeskuksen työ on viime kädessä aina yleishyödyllistä palvelutoimintaa: siitä hyötyvät kaikki.

Terminologicalentralen är expert på ordlistearbete

Terminologicalentralen TSK erbjuder kunskap och experthjälp i frågor som berör ordlistearbete och facktermer. Terminologicalentralen är en förening som grundades år 1974. Terminologicalentralens primära uppgifter är att utarbeta högklassiga ordlistor och vidareutveckla ordlistearbetets metodik samt att upprätthålla det kunnande detta baserar sig på. Terminologicalentralen behärskar terminologins teori och de praktiska metoder som tillämpar den.

Terminologicalentralen TSK:s verksamhetsformer:

- produktion och publicering av terminologier
- termvård och terminologisk rådgivning
- ett bibliotek specialiserat på ordböcker
- terminologisk informationstjänst
- utveckling av ordlistearbetets metodik samt utbildning
- internationellt samarbete inom terminologin

Terminologicalentralen samarbetar som obunden expertorganisation såväl med sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av ordlistearbete – till exempel med Forskningscentralen för de inhemska språken, de nordiska terminologicalentralerna, internationella standardiseringsorgan samt Europeiska kommissionens organ.

Vem kan utnyttja Terminologicalentralens tjänster?

Bland Terminologicalentralens kunder finns, förutom privatpersoner som behöver terminologisk information, även representanter för det finländska näringslivet, den offentliga förvaltningen, utbildnings- och forskningssektorn och Europeiska unionens organ. Tjänsterna är avsedda för alla fackmän, oberoende av befattning, ty i vilket arbete skulle inte ett gott behärskande av fackspråk och -termer vara betydelsefullt? Speciellt mycket används Terminologicalentralens tjänster av översättare, journalister och övriga professionella språkanvändare.

Terminologicalentralen utvecklar och erbjuder sina tjänster enligt kundernas behov. Uppdragen kan komma utifrån eller tas på eget initiativ. Arbetet på Terminologicalentralen är alltid i sista hand allmännyttigt: alla blir betjänta av det.

www.tsk.fi

Sanastokeskus TSK tarjoaa termeihin ja ammattikieliin liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Sanastokeskuksen päätoimintamuotoja ovat sanasto-projektit, termipankki ja termipalvelu.

Sanastokeskus julkaisee Terminfo-lehden ohella erikoisalojen sanastoja sekä kirjoina että sähköisessä muodossa. Termipankki TEPA on käytettävissä osoitteessa <http://www.tsk.fi/tepa/>.

Sanastokeskuksen kirjastossa on laaja kokoelma eri alojen sanastoja, sana-kirjoja ja sanastostandardeja. Kirjasto on avoinna arkisin klo 9.00–16.00.

Sanastokeskus on perustettu 1974, ja sen jäseninä on yksityishenkilöitä, yrityksiä, liikelaitoksia, käännöstoimistoja ja aatteellisia yhdistyksiä. Sanasto-keskus tekee tiivistä yhteistyötä sekä jäsenistösä että muiden sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa.

Terminologicalentralen TSK erbjuder experthjälp i frågor som berör terminologi och fackspråk. Terminologicalentralens huvudsakliga verksamhet utgörs av ordlisteprojekt, termbanker och termtjänst.

Terminologicalentralen utger tidskriften Terminfo samt publicerar fackordlistor både i tryckt och elektronisk form. Termbanken TEPA finns tillgänglig på adressen <http://www.tsk.fi/tepa/>.

Terminologicalentralens bibliotek omfattar ett stort antal fack-ordlistor och ordböcker. Biblioteket är öppet för allmänheten alla arbetsdagar kl. 9.00–16.00.

Terminologicalentralen grundades år 1974 och dess medlemskår består av privatpersoner, företag, affärsverk, översättningsbyråer och ideella föreningar. Terminologicalentralen har ett nära samarbete med såväl sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av terminologiarbete.

Sanastotyön asiantuntemusta vuodesta 1974.